 S U L K O V E C K Á

 B E C N Í

 K R O N I K A .

1452. - 1891.

Kalošil

Josef Kovářik
učitel.

Sulkovecká

obecní kronika

Roku 1452 až 1891

Založena

Josefem Kvaříkem, učitelem

Při opravě byla rozdělena
na dva díly.

Díl I strana 1 až 286

Díl II strana 287 až 526

Obsah na straně 654 byl zařazen za titulní list I. díle

Strany nepopsané 527 až 654 byly vráceny obci.

Uspořádané změny byly provedeny při převazbě a provedl je
K. Pohorelý, knihař v Jimramově.

V květnu 1964,

K. Pohorelý

Obsah:

Strana.

Předmluva	-----	1.
I. Dějiny obce	-----	6.
II. Popis obce	-----	13.
III. Popis obce dle čísel domovních	-----	34.
číslo domu 1.	-----	36.
" " 2.	-----	43.
" " 3.	-----	50.
" " 4.	-----	57.
" " 5.	-----	64.
" " 6.	-----	71.
" " 7.	-----	75.
" " 8.	-----	81.
" " 9.	-----	88.
" " 10.	-----	94.
" " 11.	-----	98.
" " 12.	-----	102.
" " 13.	-----	107.
" " 14.	-----	112.
" " 15.	-----	116.
" " 16.	-----	128.
" " 17.	-----	136.
" " 18.	-----	144.
" " 19.	-----	150.
" " 20.	-----	157.
" " 21.	-----	162.
" " 22.	-----	168.
" " 23.	-----	176.
" " 24.	-----	180.
" " 25.	-----	187.

	Strana.
Číslo domu 26. -----	192.
" " 27. -----	196.
" " 28. -----	200.
" " 29. -----	204.
" " 30. -----	208.
" " 31. -----	213.
" " 32. -----	217.
" " 33. -----	221.
" " 34. -----	225.
" " 35. -----	229.
" " 36. -----	233.
" " 37. -----	237.
" " 38. -----	241.
" " 39. -----	245.
" " 40. -----	249.
" " 41. -----	253.
" " 42. -----	259.
IV. Farnost katolická -----	291.
I. Farnost evangelická -----	296.
VI. Škola a žactvo -----	299.
VII. Pamětihodné události, jakož i důležitě zprávy a podání místní obce se týkající -----	340.
VIII. C. k. místodržitelé moravští od r. 1808. -----	440.
IX. C. k. okresní hejtmani boskovičtí od r. 1868. -----	450.
X. Starostové obce od nejstarších dob -----	460.
XI. Posloupnost katolického duchovenstva -----	470.
XII. Posloupnost evangelického duchovenstva. -----	486.
XIII. Posloupnost učitelstva -----	501.
Obsah -----	655.
Pokračování dílu VII. -----	516.

Předmluva.

Již od roku 1881. byla v Sulkovci „kronika školní“, sepsaná učitelem Janem Rolčíkem; byla však velice nedostatečná, snad právě pro přílišnou horlivost jeho, neboť za svého čtvrtroku svého pobytu v Sulkovci pořídil nejen kroniku, nýbrž všechny ostatní zákonem předeepsané školní spisy úřední. A právě proto, že tak brzy po svém příchodu do Sulkovce kroniku psal, musila býti neúplná, neboť dějiny, staré památky, školy, ba ani lid ještě úplně znáti nemohl.

Paměti sulkovské sahají velmi daleko – protože těch věcí, kterých jsem já za tři leta svého pobytu v Sulkovci nasbíral, bylo by velmi škoda vynechati, ba zaslouhovaly by vlastní kroniky. Proto na můj návrh učinila místní školní rada usnesení, by byla školní kronika znovu založena, a co dobrého ve staré kronice, by do nové též bylo vzato.

Restavování látky a psaní školní kroniky stálo mne 7 měsíců času – byl jsem však se svou prací spokojen. Když jsem v učitelském spolku okresu kunštátského měl přednášku: „Kterak zřizovati školní kroniky,“ – tu byl jsem pak ze mnoha míst požádán o zapůjčení mého návodu ku zřizování škol. kronik. Rozdělení této kroniky obzvláště se každému líbilo.

Když pak r. 1890. musejní spolky brněnský a olomoucký počali sbírat látku pro novou vlastivědu Moravy, tu otázkami, které mi bylo zodpovídati musejnímu spolku brněnskému, byl jsem opět na nové věci upozorněn, jimiž si školní kroniku valně zlepším a doplním.

Od té chvíle počal jsem o tom přemýšlet, nebylo-li by dobře zařídit ještě kroniku obecní. Po dlouhých úvahách konečně schválil jsem tuto myšlenku, neboť mnohé věci velmi důležitě, kterým se ve školní kronice nemůže místa popřáti, nebo jen velmi málo, obtoží velice dobře v kronice obecní. To týká se hlavně dílu III., IV. a V. a částečně též II. této knihy. Ostatní díly jsou tak sestaveny, že se s kronikou školní navzájem doplňují. Tak na př. v této kronice jest jen posloupnost kněžstva a učitelstva, kdežto v kronice školní jsou jejich životopisy a pod.

Kniha tato má název „Obecní kronika sulkovecká“ — tedy obecní — takže právě tento název vedl mne k tomu, že by bylo spravedливо, aby tu byl vzat zřetel též k našim evangelickým spoločenstvím, což se stalo v dílu I. a XII.

Protož radostí byl jsem naplněn, když v měsíci březnu 1891 přednesl jsem obecnímu výboru žádost na zařizení obecní kroniky, že obecní výbor s celým souhlasem ihned můj návrh schválil a potřebné vydání k tomu povolil — já pak ovšem rád jsem práci svou k tomu přidal. Tato kniha jest plodem mojí tříleté práce. Kterých děl pomocných jsem k tomu použil, to

poznámenáno jest ve kronice školní. Taktéž vděčně podotýkám, že na této kronice mají v práci podíl všechny starší děti zdejší, jakož i všechno uvědomělejší a starší občanstvo.

Čtoucí této kroniky necht' má stále na paměti, že jest celá sepsaná dle stavu, jaký byl právě dne 1. máje 1891.

Mám za to, že to budou zase jen moji nástupcové, kteří budou pokračovateli této knihy. Protož žádám, aby mi nebylo někdy bráno za zlé, že jsem ve své horlivosti šel příliš daleko, neboť podám zde i návod, kterak bych si přál, aby se v doplňování této knihy pokračovalo. Můžet' se zajisté státi, že některý z mých nástupců věci zase lépe nežli já rozumětí bude — ten po přečtení následujících řádků nebude se zajisté mozteti na to, co zavinila dobrá vůle.

Mám za to, že by bylo nejlépe doplňovati tuto kroniku vždy po 10ti letech (tedy v r. 1901., 1911. atd.), totiž vždy po sčítání lidu, z něhož by pisatel mnohé poznámenati si mohl. Od sčítání lidu pak do 1. máje sbíral by ostatní látku a data. Nejhlavnější pomocníci jsou tu: představený obce, spolehliví lidé a starší děti. Necht' i to má p. pisatel na mysli, aby nevynechal mnohou věc, která dnes zdá se nám býti zbytečností neb maličerností, která však za 100 nebo 200 let může býti vzácností. Přidme se i zde dle hesla: „Starší pro nás stromy sázeli, sázejme my též.“

Díly I. a II. jsou ukončeny — (tot' dějepis i zeměpis obce, zajisté každému nově nastupujícímu učiteli vítaný) —

protož pokračuje se v dílu VII. Po přečtení těchto dí-
lů pozná každý nejlépe, co doplniti dlužno. Nechtě
se však zejména dbá následujících: změny v panující ro-
dině, změny držitelů panství kunštátského, války. Dá-
le: počet domů, počet, stáří a náboženství obyvatel, kde
to možno - staré památky, plocha obce dle nové výmě-
ry, živelní pohromy, změny v živnostech hospodářských,
dobytkářství a pod., stavy, řemesla, živnosti, drahota
nebo láce, znamenití rodáci, vzdělanost.

Pokračování v dílu II. jest udáno na místě samém.

Č. 42. jsou ponechané práxné listy proto, kdyby ně-
kdy domů přibylo.

Díl II. a I. je též ukončen. Co by zde mohlo býti pokračová-
ním, toho bude tak málo (na př. přestavování chrámu,
blesk, okradení, nějaká zvláštní novota, počet farníků),
že bude také dobře, když se to připojí k dějinám nebo
ku popisu obce - totiž k dílu III.

U dílu VI. bude toho již více, ten se bude doplňovati,
a to asi v těchto věcech: opravy a nová zařízení při
škole, o zkouškách a slavnostech, o návštěvách vyni-
kajících osob, dobrodincové školy, počet zactva (třeba
každoročně), nakažlivé nemoci nebo úmrtí v zactvu,
změna v životě dítek a pod.

U dílům VIII. až XIV. netřeba čeho dokládati. Ty nejlé-
pe by bylo doplňovati hned, jakmile se kde změna
stane.

konečně sdělím ještě toto: Pro náš lid jsem tuto kni-
hu psal, aby ten lid v ní často četl a si příklad a
poučení z ní bral. Jeť tu věrný obraz naší obce s
její přednostmi i chybami. Proto na občanech našich
bude, by obec naše se zdokonalovala, a těch chyb aby

stále více ubývalo. Nejména rád bych viděl, aby těch⁵
pověr a některých zvyků nedobrych ubývalo, za to ale
aby národní uvědomění se sililo. Těch nikdy již niko-
tmu z úst nevyjdou ta hršná slova: „s naší řečí
nikam nedojdeme“ - jakých jsem já jednou sám sly-
šeti musil. Jsme národ nevelký, utiskovaný, ale mla-
dý a silný, neboť jsme teprve před 150ti lety z hro-
bu povstávali. I dějiny našeho národa ručí nám za
to, že není hanbou Čechem býti. Ale kdo se stydí
za svoji řeč nebo za svůj původ, ten horší jest nežli
cikán, neboť ani ten svůj původ nezapírá.
Protož aby zároveň s touto knihou i malá naše
obec se zdokonalovala, to bylo a jest mou snahou
i mým přáním!

V Lulkovci dne 1. máje 1891.

Josef Kovářský
učitel.

Dejiny obce.

V letech 450-550 nastalo stěhování Slovanů z Asie do Evropy. Kolem r. 500 po Kr. P. počali se též naši předkové vedeni Lechem usazovati v úrodných vlastech našich - jsouce národem bujarým, mladým, plným síly. Jich přirozená touha po stálem bydlišti a po vzdělávání země, jich rozvášná mysl a neobměřená úcta k bohům - postavila je již tehdy mezi národy vzdělanější.

Před jejich neokročeností v boji a smělou odvahou ustupovali národově tvrdí, suroví a méně vzdělaní, totiž Markomané a Kvádové.

Později též Avarové i Frankové rozbíjeli marně čela svá o sílu předků našich pod vedením Šamovým.

Když pak v Čechách slavný rod Přemyslovců, na Moravě neméně slavný rod Mojmírovců v panování se uvázal, tu počali naši předkové přijímati víru křesťanskou od svv. věrosvětců našich Cyrila a Methoda. Po vymření Mojmírovců upadla Morava v ruce divokých Maďarů, kdež potrvála od r. 907. - 1037. - tedy 130 let, až hrdinný Přemyslovec kníže Břetislav od Maďarů naxpět ji vybojoval a takto pod šerlem Přemyslovců s Lechami navždy ji spojil. Rod Přemyslovců to byl, který několikráte divoké Maďary skrotil a Tátary z Evropy vyhnal. On panoval asi 570 let.

7

Po Přemyslovcích panoval rod Lucemburský, kterýž dal nám Karla „otce vlasti“ blahé paměti. Pak přešla i nepokojná doba Albrechta i Vladislava Pohrobka, za jehož života od r. 1444. - 1452. byl správcem našich vlastí statečný Jiří Boček z Kunštátu a z Poděbrad, obyčejně Jiří Poděbradský zvaný, který též od r. 1458. - 1471. králem byl. Nemu náleží čestné místo vedle Přemysla Otakara I. a vedle Karla IV.

V těch dobách poprvé objevá se v dějinách jméno „Sulkovec“ r. 1452. jakožto majetek paní Bočeků z Kunštátu. Toho roku (1452) byl Sulkovec, Ubušín, Unčín a Jimramov prodán Žofkou z Kunštátu panu Janovi z Pernštejna. Poslední pak mužský potomek paní z Kunštátu, Ludvík Zajímec, prodal celé panství kunštátské panu Vilémovi z Pernštejna v sobotu po nanebevstoupení Páně za 15.000 kop grosů míšeňských, čímž Sulkovec opět s dřívějším panstvím splynul. Od r. 1523 bylo opět panství kunštátské prodáno panu Havlovi Zvířetickému z Vartemberka (ze Stráže), avšak Sulkovec s panstvím jimramovským zůstal na dále v držení paní z Pernštejna do r. 1590. Tehdy byl pánem na Pernštejně Vratislav, rytíř zlateho rouna, veliký staveb a nádhery milovník, který jmění rodinné tak ztenčil, že po jeho smrti i hrad Pernštejn prodán býti musil. Od té doby (1591) zůstává Sulkovec již stále při panství kunštátském až do zaniknutí robot r. 1848. Tehdy také přešel Sulkovec i celé panství kunštátské do rukou německých pánů, jichž rody stále se měnili. Kolébka slavných paní z Kunštátu

porbývala stále víc a více původního rázu, takže dnes snad již ničeho na hradě není, co by nás na starodavní její držitele upomínalo.

Dokud Sulkovec byl v držení pánů z Pernštejna, vládli našim zemím tyto panovníci:

Ladislav Pohrobek (1452 - 1457).

Štěpán Poděbradský (1458 - 1471).

Vladislav II. Jagailo (1471 - 1516).

Ludvík Jagailo (1516 - 1526).

Pak stal se panujícím nad zeměmi české koruny rod Habsburský do r. 1740. - odtud pak Habsbursko-Lothrinský narvaný, kdež až do dnešních čas slavně panuje. Z těch panovali:

Ferdinand I. (1526 - 1564).

Maximilián II. (1564 - 1576).

Rudolf II. (1576 - 1611).

Od r. 1591 - 1600 náleželo panství kunštátské paní Johanně Evě z Lichtenštejna, vdově po panu Janu z Boskovic; od r. 1600 - 1629 hraběti Pavlu Katharynovi z Katharnu a jeho synům Petru a Janovi; od r. 1629 - 1635 Štěpánu Schmidtovi z Freihofenu; od r. 1635 - 1650 hraběti Vindřichu Šlikovi s Posounu, pak od r. 1650 - 1658 jeho synu Františku Arnoštovi.

To bylo za následujících císařů:

Matyáš (1611 - 1619).

Ferdinand II. (1620 - 1637).

Ferdinand III. (1637 - 1657).

Zde jsme v dobách po válce 30leté, která trvala od r. 1618 - 1648. Během této války (není známo jak, ani kdy nebo kým) zanikl Sulkovec,

jakož i osada Kamenec blížě Nyklovic.
 (Domněnka: Do války 30tileté musila býti obec malá, sotva ze 20ti čísel se skládající. Obec naše ovšem opět povstala, avšak Kamenec u Nyklovic zanikl úplně. Obyvatelstvo zdejší musilo býti vyznání dvojího a to: katolíci, pak kališníci nebo evangelíci. To soudím z toho, že 1.) za panů z Kunštátu v celém našem okolí bylo všude mnoho kališníků a 2.) že po vydání tolleranciho patentu r. 1781. zde opět čtyři domy ku vyznání evangelicko-reformovanému se přihlásily. Kterak obec znovu povstávala, bude níže pověděno).

Dalšími držiteli panství kunštátského byli:
 od r. 1658 - 1678 hrabě Leopold z Náchoda;
 od r. 1678 - 1733 hrabata z Lamberka;
 od r. 1733 - 1783 Jan Bohdan svob. p. z Imbsenu,
 pak Marie Antonie z Imbsenu,
 od r. 1783. pak rod svob. panů z Honrichsu, a to:
 Maria Anna do r. 1788,
 Ignác Hypolit do r. 1798,
 Josef Jan do r. 1800 a
 Kuno z Honrichsu až po dnešní čas.

Změny těchto rodů staly se za následujících pánovníků našich:

Leopold I. (1654 - 1705).

Josef I. (1705 - 1711).

Karel VI. (1711 - 1740).

Maria Teresia (1740 - 1780).

Josef II. (1780 - 1790).

Leopold II. (1790 - 1792).

František I. (1792 - 1835).

Ferdinand Dobrotivý (1835 - 1848).

František Josef I. (od r. 1848).

Krabě Leopold z Náchoda, chtěje opět zaniklou osadu Sulkovce obnoviti, dal jednomu služebníkovu svému dostatek pozemků i dříví ku zbudování domu, a on počal stavěti tam, kde je nyní číslo 5. To bylo po válce 30leté první stavení. (Služebník ten jmenoval se Šločí a zastával prý dřívě také službu Šločího. Název „u Šločích“ se na 5. čísle udržel podnes.) Přičiněním a pomocí p. hraběte z Náchoda, později p. hraběte z Lamberka stavělo se dále, takže asi r. 1080 bylo již 15 dřevěnných domů těsně vedle sebe postavených, kterých však ohněm všechny zničeny byly. Hned ovšem stavělo se znovu, avšak dále od sebe, takže již kolem r. 1720. bylo 20 domů. Tyto domy byly dle nynějších čísel následující: a) grunty: č. 1, 2, 3, 4, 5, 8, 9, 12, 15, 18, 19, 21, 22. a 24. b) podsady: č. 20. c) chalupy: č. 17. d) domky: č. 7, 10. a 13. e) pastouška: č. 14. (Pověst zde uvedená zdá se v sobě obsahovati dosti pravdy. Udrželat se nexměněně ve dvou starých rodech až po dnešní časy, a to: v rodě Šilků na č. 3. a v rodě Gandlerů na č. 17. O pravdivosti udání z rodu Gandlerova potvrzuje mne ta příhoda, že před dvěma lety zemřelí Agnác Gandler - 80tiletý stařec - znal důkladně historii školy, fary i kostela od nejstarších dob jen z ústního podání svých předků tak pravdivě, že se vše úplně shodovalo s tím, co napsáno o škole a o kněžích ve staré listině Šilové, která se datuje již z let

1097. Tato listina leží ve školním archivu a byla zemř. Ignáci Sandlovi úplně neznámá. Tot' důkaz, že vědění jeho musilo pocházeti jen z pravdivého podání ústního.)

Kterak domů dále přibývalo, to - pokud paměť sáhá - zdá se býti následující (s udáním starší domů): č. 10. (1766), č. 30. (1784), č. 11., 20., 29., 31., 32. (1785?), č. 34., 37. (1790?), č. 27., 35. (1795?), č. 38. (1796?), č. 33. (1797), č. 28. (1800?), č. 36. (1803), č. 25. (1809), č. 6. (1820?), č. 23. (1830), č. 39. (1834), č. 40. (1836), č. 41. (1864), č. 42. (1880).

(Čísla ? poznamenaná nejsou úplně správná a připouštějí rozdíl 2 - 5ti let, starší až deseti let.)

Roku 1097. se již v Sulkovci vyučovalo a byla zde též kaple. Hostel byl zde od r. 1736, fara o 30 let později.

→ V letech 1809 - 1813 bývalo v Sulkovci často mnoho francouzských vojáků, mezi nimiž i mnoho Čechů bylo. Tito vojáci byli prý pravým trápením pro lid.

Také roboty byly našemu lidu obtížnější než jinde, za jedno, že horské kraje vůbec chudší jsou, za druhé, že se na robotu 2½ až 4 hodiny daleko jechditi neb choditi musilo.

R. 1806. přitáhlo do Sulkovce dne 10. srpna 1000 Prusův. Větelstvo jejich bylo ve farně. I musili jim občané dávat 6 kusů ovčského dobytka, 15 měr ovsu a 6 chlebě denně. Ovšem, že žádali mnohem více, ale na přimluvu tehdejšího učitele p. Jana Synka a starosty p. Josefa Šilka spokojili se s tím, co udáno jest. Přece však stálo zaopatření pruského vojska aspoň 2300 zl., což v

náhradu od slav. c. k. hejtmanství okresního po-
sláno 1300 zl., které dle uznání tehdejšího výboru
obecního poškozeným rozděleny byly.

II.

Popis obce.

Poloha. Sulkovec leží v hornatém kraji vysočiny kunštátské, která jest částí Vysočiny českomoravské — v kraji málo úrodném a ve výši asi 670 metrů nad hladinou mořskou. Jest to nejsevernější a zároveň i nejzápadnější osada hejtmanství boskovického na rozhraní mezi hejtmanstvími novoměstským a poličským. Dotýká se tedy také hranic zemských.

Jméno osady. Taký je původ jména „Sulkovec“, to není určité známo. Domněnka, že by to pocházelo od sluk-a že by se bylo dříve říkalo „Slukovec“ — jest nepravá. Možná, že tak někteří lidé říkají, avšak pou na omylu, neboť naše obec od nejstarších dob psala se vždy a všude „Sulkovec“.

Spíše by se dalo tvrditi, že slovo to pochází od jména „Sulek“, kterého jméno se v české historii častěji vyskytuje a snad i v rodě pánů z Kunštátu. Tato domněnka stává se ještě tím pravdě podobnější, že je na panství kunštátském ještě jedna obec téhož původu, totiž Sulikov.

Počet domů, stáří a počet obyvatel.

Domů jest v Sulkovci i s kostelem 43. Kromě toho jest tu vedlejších stavení 22. Vzhledem ku stavebnímu materiálu jest tu dřevěnných: domů 24, výměnních chaloupek 8, pazdřen čili suširen 1. Z kamene jest tu: domů i s kostelem 19, výměnních chaloupek 3, suširen

9 a jedna šupna pro obecní strážáčku a hasičské nářadí.

Starších zpráv o počtu obyvatel se nám nedostává, leč tolik, že r. 1830. bylo zde lidí 283 a to: mužských 129, ženských 154. Nyní je zde obyvatel 374, tedy za 55 let o 91 více. Z těch jest pohlaví mužského 182, ženského 192; katolíků 317, evangelíků 57; všech rodin 71.

Dle stáří jest tu lidí do 6ti let 71, od 6-14ti let 74, 15-20tiletých 43, 21-30tiletých 51, 31-40tiletých 43, 41-50tiletých 45, 51-60tiletých 27, 61-70tiletých 11, dále 72 let mají 2, 73 let 1, 74 let 1, 75 let 1, 76 let 3 a 82 let 1. Všichni lidé měli dne 1. máje 1891 dohromady 9421 let, takže průměrné stáří činí 25 let.

Podoba osady. Sulkovec má podobu vejčité ellipsy. Tuto ellipsu tvoří nejlépe grunty s nejstaršími staveními tak, že ostřejší špiče vybíhá ku severovýchodu, tupější pak s kostelem uprostřed ku jihozápadu. Náves žádná není. Domy stojí celkem roztroušeně průčelím do vsi. Skoro u každého domu je menší neb větší zahrada, jež by se v nejhustších případech mohla nazývati „ohraženou loučkou“.

Jsou však též zahrady stromové, místy i zeleninové neb květinové.

Hranice a okolí. Obec, s nimiž Sulkovec hraničí, jsou tyto: na záp. Velký Ubušín, na sev. Nědvězí, na sev.-vých. Bystřá (městys), na vých. a jihových. Nýklovice, na jihu Polom a na jihozáp. Malý Ubušín.

Bližší městysy jsou: Timramov (1½ hod. na záp.) a Olešnice (2½ hod. na jihových.)

Bližší města: Polička (v Lechách, 3 hod. na sev.-záp.)

Bystřice (3 hod. na jih), Nové Město (4 ½ hod. na jihových.)
a Boskovice (4 hod. na jihových.).

Nejbližší poštovní a telegrafní stanice je v Rovečíně (1 ½ hod.). Příslušná železniční stanice je ve Skalici (6 ½ hod.), ačkoliv do Přerové jest blíže, ale cesta nepohodlná (4 hod.).

Drívější kroj lidu. Za časů bídy a robot chodili mužové i ženy v obleku plátěném - domácím. Z plátna mívali muži kabáty i kalhoty, ženy sukne, životy i šátky na hlavy, jenže tyto bývaly dávány do barvy.

Lepší, sváteční kroj, pokud jsou pamětníci, byl následující u mužů: klobouk vysoký, cylindru podobný, frak nebo fracice (dle toho, jak hluboce byl vystřižen a jak dlouhé měl šosy), vestu zavřenou, jednorádkovou s velkými litými mosaznými knoflíky „na řemínkách“, zleté koženky po kolena „na přásku“, dlouhé punčochy a střevíce také na přásku. Teště do nedávna nosívali muži kabáty z vlny pletené, barvené (nejčastěji modré barvy), „mentlíky“ nebo „lajblíky“ zvané. Na krk si dávali šátek nebo „puílku“. Ženské nosívaly na hlavě velmi široký „krepín“ z drátů, všelijakými drahými třetkami ověšený a pod ním čepec. Kabátky nosily krátké, široce vystřižené a přes ně na krku šátky. Pak nosívaly též „špenzery čili jupky“ se širokými rukávy, které za rukama byly velmi úzké; byly též velmi krátké se širokými límci. Sukně bývaly dříve úzké a dlouhé, pak zas krátké a široké.

Nynější kroj podobá se již všude jinde obvyklému kroji venkovskému, kde kroj starý nebo národní

již vymizel.

Staré památky v obci. Starých památek je tu dosti - já však zprávu podám jen o těch, které mi ochotně na prohlídku poslány byly. Tyto jsou: 1. staré peníze (v č. 1., 3. a 42.), 2. staré knihy a listiny (v č. 7., 15., 16., 17., 22., 30. a 42.), 3. staré obrazy (v č. 3., 8., 9. a 17.), 4. staré nástroje a nábytek (v č. 5., 15. a 17.), 5. staré hroby (v č. 1., 19. a 22.), 6. staré pečeti neb razítka (obecní a farní).

Starých listin obecních bylo dosti, ty však namnoze zničeny byly požárem v r. 1887. Vyhořelť tehdy grunt č. 3., majetek to p. Jos. Šilka, bývalého starosty.

Doposud však chová se v obci jakožto majetek p. starosty Jana Dvořáka „Robotní Patent pro Margkrabství Moravské vydaný sedmého Dne Měsíce září, Roku 1775. Ve Vídni, Vytiskněný u Jana Tomáše z Trattneru, Cys. Král. Dvorského Impressora.“ Taktéž stará razítka, obecní s podobou sv. Františka Seraf. a farní s podobou sv. Havla, jsou dosti zachovalá.

O jiných památkách učiní se pokud možno obšírná zmínka u popisu domů dle čísel.

Poddanské poměry čili roboty.

Zmíněný „robotní patent“ jest dosti obšírný a rozděluje se na osm dlouhých článků. Kromě daní a robot není tu žádných jiných naturálních poplatků.

Kde však tyto naturální dávky byly (jako na př. v Sulkovci), tam byla robot snížena. Podivno však, že dle robotního patentu byla robot v Sulkovci snížena skoro na všech číslech, kdežto naturální dávky odváděly jen grunty a podsedeck č. 20.

Lid si o tom vypravuje následující pověst:

V „Horním Lese“ u Rovčína říká se na jednom místě „u hraběcí studánky“. Šela prý tudy jednou kunštát-ská paní hraběnka a u té studánky se zastavila. Tam přišly na ni porodní bolesti a ona povila dě-
tátko. Za tehdejších však prý časů, kde matka porodi-
la, tam musila si odbyti šestineděli. Proto také ona
paní hraběnka ubytovala se s celým svým komon-
stvem na 6 neděl v Horním Lese. Okolní lid jí uctí-
val tím, že jí nosil „do kouta“ slepice, kuřata a vejce.
Pro koně pak nosili oves. A co tam kdo za ten celý
čas přinesl, to prý se všechno psalo a „z vděčnosti“
nebo „na památku“ zůstalo to pak poplatkem až do
r. 1848. Místo jedné slepice mohli lidé dávat dvě
dorostlá kuřata.

Gruntovníci a podsedeck č. 20 musili robotovati, daň
platiti a odváděti slepice, po případě kuřata, pak
vejce a „lesní nebo leský“ oves, kdežto ostatní majet-
níci domů jen platili daň a robotovali. Podruzi byli
daní prosti.

K vůli přehledu a porovnání udám zde následující
vyňatek z robotního patentu: Podruží neb Podruží-
ná rosná s yadruň Jobuň třináct dní.
Nim švýjový Fochlaný, Starý by golla Pübr-
gartzcy na gřjtomný Rok celoroční Kon-
trybúcy gřab 52 ½ kr. k Odvoděný byl namňl,
rovně rosná s yadruň Jobuň šest a osm-
cát dní.

Starý by šla nadgranná Pübrgartzcy na gřj-
tomný Rok rojcygi, nžli 52 ½ kr. k Odvoděný
byl mňl, rospak gřab k Zluby 37 ½ kr. k Odvoděný
byl namňl, s yadruň Jobuň třjvodní yadruň šum.

A tak se pokračuje dále dle následujícího pořádku:
od 2 xl. $3\frac{1}{2}$ kr. - 4 xl. $22\frac{1}{2}$ kr., s jednou osobou týhodně
 $1\frac{1}{2}$ dne;

od 4 xl. $22\frac{1}{2}$ kr. - 6 xl. $33\frac{1}{4}$ kr., s jednou osobou týho-
dně 2 dny;

od 6 xl. $33\frac{1}{4}$ kr. - 8 xl. 45 kr., s jednou osobou týhodně
 $2\frac{1}{2}$ dne;

od 8 xl. 45 kr. a cokoliv přes to, s jednou osobou
týhodně 3 dny.

O potažních robotách:

od 8 xl. 45 kr. - 13 xl. $7\frac{1}{2}$ kr., s jedním potažním ho-
vadem týhodně 3 dny;

od 13 xl. $7\frac{1}{2}$ kr. - 20 xl. 15 kr., se dvěma potažními ho-
vadama týhodně 3 dny a od sv. Jana až do sv.
Václava s jednou osobou pěší roboty týhodně 1 den;

od 20 xl. 15 kr. - 39 xl. $22\frac{1}{2}$ kr., se třemi potažními
hovady týhodně 3 dny a od sv. Jana do sv. Václa-
va s jednou osobou pěší roboty týhodně 2 dny;

od 39 xl. $22\frac{1}{2}$ kr. a cokoliv přes to, se čtyřmi potažní-
mi hovady týhodně 3 dny a od sv. Jana do sv. Vá-
clava pěší roboty s jednou osobou týhodně 3 dny.

K tomu dodává robotní patent ve článku třetím za-
desátě: „Muzj se Roboty s yfognými a yricovoi-
tými Osobami, kteří vln vbyjfo Poflanj byti
mofů, vinním s dobřým Pofufam, a s vola-
žitým Mifprogam vykonívati, tak pyca, že se
Poflanjmi nadovolúga, yfudný Pofuf a Mif-
proy fyrovělně yro Robotů byžnti, vybrž vln že
ro lukovným Přívední Mifnost' šněly Pofanov nřti
mři, Robotů s lukovným Pofufam a Mifprogam
vš Poflanjfo žúvati, s klavím on povů rolyfpu'

Josefovská Frázy obecní komise. " 19

Robotu jízdní i pěší (čili „shlebovou“) měli slevnou tito: rychtář, pořádník a správnik. Správník měl za to slevnou robotu, že chodil vždy v sobotu odváděti do Kunštátu slepice, kuřata a vejce. Jednokoňskou robotu měl slevnou ten, kdo jězdil do Kunštátu pro pivo. Na č. 8. měli slevnou robotu za to, že pomáhali rychtářovi při muzice nalévati – neví se však, jak dlouho to trvalo, neboť jindy zastával sklepníka při muzice pořádník. Dále měl slevnou robotu kalkant, hajný a kostelníci.

Od založení kostela měli za kostelnictví pro vždy slevnou robotu na č. 17tém 52 dny a na č. 20tém 104 dny. Z č. 20tého přešlo to později na č. 5. Protože však na č. 5. nekostelníčili, tedy si odbývali 104 dny roboty na č. 17., což trvalo do r. 1819., načež přičiněním faráře P. Jos. Polnického to bylo zrušeno. Chtěl totiž p. farář tu robotu pro sebe, zatím ale docílil toho, že tato robotu číslu 17tému byla vzata a jemu dána nebyla. Proto na č. 17. kostelnictví vypověděli. Za rok na to (1820), když se P. Polnický odstěhoval, (za P. Kšvenda, administrátora) převzali kostelnictví opět, kterých v tom rodě potrvalo přes 200 let, až do r. 1890., kdy opět vypověděli. Nyní je kostelnictví na č. 13. a 34.

Plocha obce. Plocha celé obce zaujímá 752 jitra a 343 □ sáhů, z čehož připadá na:

a) role	-----	470 j.	1398 □ s.
b) luka	-----	117 -	251 -
c) lesy	-----	105 -	42 -
d) zahrady	-----	2 -	686 -
e) pastviny	-----	22 -	226 -

f) pustiny - - - - -	0 j.	285 a.s.
g) plochu zastavěnou - - - - -	2 -	1372 -
h) cesty, rybníky a plochu nezastavěnou	31 -	880 -

(Dle parzellního protokolu z r. 1826.)

Povrch půdy a cesty. Povrch půdy jest úplně nerovný. Na straně východní a severní stále vystupuje, až na „Nykodymovou kopci“ svého vrcholu (720 m nad hladinou mořskou) dosahuje. Strana jižní, částečně i západní má polohu lepší, nižší, více chráněnou.

Středem dědiny jde okresní silnice od Kunštátu k Šimramovu, vystavěná r. 1830. Dříve šla silnice přes severní část pozemků sulkovských před lesem bysterským, jež nyní již jest zarostlá, avšak jméno „stará silnice“ jí zůstalo.

Vozových cest je všude na polích hojnost, z nichž veřejné jsou tyto: k Nyklovicím, ke Chlumu, k Polomi, k Veselímu, k Nedvěžičku, k Nedvěžimu a k Bystře.

Tyto úvozy mají jména, jako: „Hořnova cesta“, „na drahách“, „horní cesta“, „dolní cesta“, „příhoň“ a pod.

Vodstvo. Vody má Sulkovec dosti, avšak větších řek nebo rybníků tu není.

Ke studně k č. 9. patřící vyteká potůček a rozlévá se po dolních a Šimkových loukách. Na louce u obecního lesa, v místě zvaném „louže“, začíná potok, který teče do Mal. Ubušína. Do Dvořákova rybníka vyteká silný pramen ze Šimkova sklepa. Na „Zeleného široké louce“ počíná potok, který se na „Trubačce“ zvětšuje. Tento potok činí stále hranici moravsko-českou a teče k Nedvěžimu. Potok „Mliník“ počíná ve

Vávrově lese, teče pak lesem Dvořákovým a odtud do Horovice. Též na Nykodymových lukách (č. 5.) počíná potok, který teče k Bystře do Lěch.

Rybníků (ovšem malých) je hojnost. Z těch jest největší obecní, ostatní pak náleží k těmto číslům:

5, 8, 15, 22 (dva), 24. — Studní je v obci 10, jež náleží k těmto číslům: 2, 3, 4, 5, 8, 9, 15 (dvě), 19, 24, 26, 27, 29, 34, 37 a 38. Kromě toho na 8mi místech má ji studně ve sklepích.

Směra velkých tratí. Dle parzellního protokolu z r. 1826 rozdělují se veškeré sulkovské pozemky na 7 velkých tratí, jak následuje:

1. „Vě Ctvtcích“ — obsaženy jsou pozemky č. 3. — 24.
2. „V Kamenicích“ — č. 22.
3. „V Pasekách“ — louky a obecní les.
4. „V Lázních“ — č. 11. — 12.
5. „Kliníky“ — č. 12. — 8.
6. „V Hájích“ — č. 8. — 4.
7. „V Hutinách“ — č. 3. — 1.

Pozemky obecní a veškeré daně.

Obec má (dle parz. prot. z r. 1826.) následující pozemky:

a) rolí	— — — — —	3 j.	14970 s.
b) luk	— — — — —	7	96 —
c) lesů	— — — — —	9	373 —
d) zahrad	— — — — —	0	733 —
e) pastvin	— — — — —	0	963 —

celkem 21 j. 4620 s.

Z toho platí daně 25 zl. 15 kr. Všichni občané platí daně 668 zl. 68 kr., takže veškerá daň z obce (přímá) činí 693 zl. 83 kr.

Složení půdy, podnebí. Půda jest tu dosti úrodná, více méně písčovitá, na výšinách i

kamenitá. Vápno se v půdě nenachází a jíl místy v malém množství (na str. jižní a jihových.). Leč půda sulkovská, jsouc částí Vysočiny Česko-moravské, má položení vysoké, takže zima od listopadu až do máje trvá. Mrázy ještě i v červnu chodívají a větrů po celý rok je dost a dost, takže ve studené půdě a za podobných okolností nelze se nadíti veliké úrody. (R. 1888. byl poslední sníh 22. června a poslední mráz 2. července.) Přece však sluší podotknouti, že naše obec, ačkoliv i s pozemky není tak velická, má dvoje podnebí; neboť na str. již. a jihových. bývá často sklizeň o 10 dní ranější nežli na str. sev. a severových. Nyní promluvíme si něco o zvířené našeho okolí, neboť již tato poukazuje sama na naše drsnější podnebí.

Dřívější duchovní správce zdejší (administrator P. Mart. Judas, rodem Kanák) byl zvyklý na zimu „bez saní.“ Protož když se r. 1886. zima brzy a to dosti kousavě začala dostavovati, pravil mi: „Zde by měli bývati medvědi a vlci a ne lidé“ - a prodívno! před dvěma sty a padesáti lety tomu skutečně tak bylo. Po válce 30leté totiž, když naše osada zanikla, proháněli prý se tu vlci ještě dosti hojně.

Nebudeme se nyní zabývati zvířeti domácí, nýbrž vypočítáme si zde zvíř na svobodě žijící.

Ze zvířat čtvernohých čili ssavců spatřují se tu následující: netopýr ušatý, tchoř, krtek, liška, kolčava čili lasice, kuna skalní i lesní, jezevec, veverka, myš domácí, polní i lesní, potkan, krčáček, zajíc a srnec; řidčeji: jezelek.

Což aby se pane zemích nestalo, mu-
síte býtí Boží čítel, a své man-
želky rovněž říditel, lásku a svo-
most jí zachovejte, ve všech Vašich
věcech a hospodářství jí za paní a
spolu družku života uctěvejte, a
tak šťastně spolu žítí budete.

Vi pak s lehkotou panow nevěsto
aby se na Vás vyplnilo, co o všech
dobrých manželkách písmo píše,
musíte těš od božné Boží osu-
di, a vždy tak předně páno Boha
a pak svého manžela čítiti a
jemu povolní budete, pak bude Vás
stus samá radost, a požehnání
Boží Vás doprováseti bude až ku
křesťu.

1906. —

Velikýj Pánek zemišku, a p. m. m. m.

Nadesta Dobu ve které máte svůj
svobodný stav zmenšiti, a do sta-
vu sv. manžeství vstoupiti, protož
prve měli se spáshytku tohoto do
chrámu Páně odbořiti chci k
Vám několik slov promluvití.
K jakému cíli všemohoucí Bůh
svatost sv. manžeství ustanovil,
to víme z písmna sv. a jiných
knih, a protož ne třeba o tom
mnoho mluviti. Jenom tolik
Vám p. zemišku říknu, že miš tak
vášněho, potěšitelného, a pokoj-
nějšího není, jak stav manžeství,
ale jenom proty, které v něm a
láse, a báni Boží živi jsou,
naproti tomu ale však nic pro-
nějšího, a smutnějšího není
jak nepořádný stav manžeství.

v Bystrém!

Nejmilejší pan táto a paní máma
Kodíčové zde přítomné nevěsty Vás požáda
vují a všechno dobře Vám vynášejí, a po
silají Vám tuto svoji dceru jménem
Josefu, kterou jste Vi spolu s Vaším synem
za svoji dceru zvolily, odevzdávají Vám
ji k Vašemu potěšení, a tu důvěrnost
mují, že jí také jako vlastní své
dítě láskavě přijmete. Má ona také při
křtěníno by Vás jako své nejmilejší ro
diče ctíla, a milovala, a tak jen radost
jak svému manželu tak i Vám zpu
sohla.

A jako věky starý Tobias, když
nevěstu svou Sarah z daleka přicháze
jíci spatřil pravil: Brávo přede
mnou dceru, požehnaný Bůh kterýž
Te přivedl k nám i sice Tvůj i mat
ka Tvá.

Tak i Vy za příkladem starého Tobiasa
zřejmě přichodu nevěsty Vaší by
požehnaný Bůh všemohoucího, ofly
vala nad Vámi, a doprovázel Vás až ku
bratru, a protož zřídám Vás, by jste své
požehnaní, spolu s jejími manželem jí
udělily.

Z ptáků: ještěrba, ostriz, kalous, datel zelený i černý, kukačka, drozd, kos, pěnkava, čermák, strizlík, vlaštovka, jirčička, sýkora, vrabec, skřivan, strnad, stehlík, čížek, havran, vrána popelavá, straka, kavka, sojka, špaček, divoký holub, koroptev a křepelka, řidčeji: poštolka, sova ušatá, ledňáček a dudek.

Z plazů a obojživelníků: ještěrka, slepiš, užovka, zmije, žába hnědá, skokan, ropucha, mlok, čolek; řidčeji: rosnička.

Z ryb (kromě pěstovaných, o nichž bude později řeč): štvele, mřen; řidčeji: pstruh.

Z měkkýšů: slimák polní a lesní a hlemýžď.

Z ostatních: stonožka škorová, štírek knihový, sekáč, klíště, rak, sviňka neboli beruška, dešťovka a pijavice koňská.

Hmyz vypočítávati bylo by velmi těžko. Dostačí zde toliko podotknouti, že hmyzem trpí naše krajiny o mnoho méně, nežli na př. již v Kunštátě (4 hodiny vzdálenosti). Příčinou toho jest studené a drsné podnebí a tudíž krátké léto. Z toho je patrné, že mají Horáci alespoň v tomto ohledu přece přednost před tou „ostatní Moravou.“

+ Živelní pohromy. I v tomto ohledu jsou naše horské kraje šťastnější nežli ta „ostatní Morava.“ Bouře a krupobití bývají tu zřídka kdy. Příčinou toho je opět vysoké položení a hojnost lesů. Avšak i požárů velmi málo se tu pamatuje - a to hlavně proto, že v našich krajích sušívají len, mají hodně sena (neboť dobytkařství je tu na stupni dosti vysokém) a pak mnoho slámy po sklizni (za to málo

zrna!) - a tudíž jakási přirozená větší opatrnost při zacházení s ohněm. Poněvadž pak v našich horách není takřka ani zlodějů, (nevím, co by kradli) - tedy tu nemáme ani žhářů.

Požáry: Kolem r. 1680. vyhořela celá obec.

R. 1847. vyhořel grunt č. 9.

Dne 15. máje 1887 vyhořel grunt č. 3. úplně.

Bouře a krupobití: R. 1840. byla v měsíci červnu velická bouře a krupy jak přestě veliké spadaly. Téhož roku bylo tak dlouhé léto, že stromy skoro všude dva krát kvetly.

R. 1850. bývaly časté a veliké bouřky po celé léto.

R. 1875. byla na sv. Trojici velická bouře a povodeň, v úterý na to pak veliké krupobití.

R. 1886. byla na „Boží vstoupení“ velická bouře, spojená s velikým krupobitím.

Živnosti hospodářské. Hlavní plodinou polní byl tu do nedávna len, za nějž se ještě před málo lety hojně tržilo - avšak nynější ceny již nejsou ani poloviční, pročť lnářství zaniká. Dříve utržilo se za starý cent (100 liber = 56 kg.) 30 - 36 zl., nyní se tržé za metrický cent (100 kg.) 20 - nejvýš 30 zl. Podle toho utržil-li rolník v letech 1860-1870 za len 1200 zl., utrží letos za týž len (je-li ovšem dobrý) nejvýš 500 zl.

Žito, ječmen a oves hojně se pěstují pro dům i na prodej, jakož i brambory. Pšenice se již špatně daří a také zřídka se seje.

Z ostatních plodin polních, jež více pro dům než na prodej se pěstují, sluší jmenovati řepu a zelí, místy též něco máku a hrachu.

25

Těž jetel s prospěchem se přestuje a louky za příznivého počasí hojnou úrodou dávají (ovšem, že v nížinách zase více nežli v poloze vyšší).

Lesnictví se provádí racionálně, takže lesů neubývá, poněvadž místa vykácená znovu se zasazují.

Na kopcích trpí lesy více jíním v době zimní, což platí o stromech ovocných neb osaměle stojících měrou ještě větší. - Následující čísla domů mají nyní les (bez ohledu na velikost): 1, 2, 3, 4, 5, 8, 9, 12, 13, 14, 15, 17, 19, 20, 21, 22, 24, 29, 34, 41. a obec.

Zahradnictví je na nízkém stupni, jelikož choulostivější druhy i při velkém opatrování dobře se nedaří pro drsnost podnebí. Z pěstovaných plodin zahradních zasluhují zmínky: salát, cibule, česnek, mrkev, petržel a celer.

Sadařství se zmahá, avšak i při nejlepší vůli vateřtva vysokého stupně zde dosáhnouti nemůže. Hrušně a jabloně daří se jen druhy některé, méně choulostivé, švestky pak vůbec neuxrají. Toliko třesně (tak zvané, ptáčnice) ještě zmínky zasluhují - a i ty uxrají skoro o měsíc později než ve krajích teplejších, jestli jim ještě před tím mráz nespálí květ.

Dobytkářství je na stupni dosti vysokém, což se týká nejvíce dobytka hovězího. Pěstování ovců zde zaniklo pro nedostatek pastvin. Koní není mnoho. Ten u chudších tříd jsou kozy. Dobytka černého (vepřového) chová se ponejvíce druh, zvaný domácí, (povstaly křížením plemen českého a anglického) ba-gouně chovají se velmi zřídka.

Z drůbeže zaujímají čestné místo slepice a husy.

Počít dobytka a drůbeže, jakož i jiné domácí zvíře byl r. 1891. následující: 11 koní, 176 kusů hovězího, (a to: 9 býků, 13 volů, 90 krav, 35 jalovic a 29 telat) 27 prasat, 44 kozy, 10 psů, 40 koček, 147 králíků, 48 hus, 519 slepic (do počtu hus a slepic jsou brány jen kusy pro chov, nikoliv housata nebo kuřata), 54 holubi, 4 krocani a 2 perlinky.

Včelařství zaniká, jelikož pro krátkou dobu letní se nevyplácí. Za dlouhé zimy včely takřka stráví to, co v létě nanesly.

Rybářství začíná se provozovati na č. 22. (pěstování kaprů a pstruhů).

Hedvábnictví se nepěstuje.

Nyní jest v Sulkovci 12 rolníků (gruntovníků), 6 podsedníků (majících nejméně 30 mír pole), 16 chalupníků (majících méně než 30 mír pole), 6 domkářů (bez pole), 26 podruhů, 15 výměnníků a 32 čeledínů.

Platy čeledínům a dělníkům. Za času robot (místy ještě i po robotách) platilo se následovně: pacholkovi 10 zl., 2 míry ova, 1 větel lněného semena a 20 loket plátna; děveče 8 zl., přídavek na šaty, 20 loket plátna a půl druhé čtvrtě (3 osminy) lněného semena; pastevcovi 4 zl., 10 loket plátna a něco sázených brambor (nebo na místo brambor 2-3 mírky lněného semena); nádenníkovi denně 4 groše ku stravě (bez kořalky).

Nyní se platí následovně: pacholkovi 40-50 zl. (i více, až 60 zl., při tak zvaném „furberčení“), při jednom koni 30-35 zl., pohunkovi 25-30 zl., pastevcovi 12-25 zl. Děvečka dostává 25-35 zl. (i více), mladší

děvečka 20-25 zl., chůva 14-20 zl. Nádenníkům platí se denně při stravě 20 kr., bez stravy 50 kr., ale kořalka musí být.

Stavy, řemesla a jiné živnosti.

V Sulkovci jest 1 farář a 1 učitel.

Živnosti: 1 hostinec, 2 kupci, 1 obchod v kořalce a 2 trafiky.

Vedlejší zaměstnání: 2 kostelníci, 2 hrobaři, 2 ponocní a 1 pohrabáč.

Rozličných řemesel provozuje se tu 12, z nichž většího pověsnutí zasluhují tkalci (buďto tovaryši, nebo ti lidé, kteří po celou zimu a v létě alespoň něco tkalčí) a krejčí, kteří šijí obleky tovární.

Dle toho jsou zde nyní tyto řemeslníci: 20 tkalců, 18 krejčích, 4 obuvníci, 2 tesaři, 2 rohožkáři (slaměnkáři), 1 řezník, 1 stolař, 1 bednář, 1 kovář, 1 kolář, 1 sedlář a 3 zedníci.

Konečně sluší též podotknouti, že má Sulkovec nyní 7 almužníků, a jak se zdá, počet jejich tak brzy se nezmenší (nervětší-li se).

Správa politická i duchovní. Sulkovec náleží ku hejtmanství boskovickému a k soudnímu okresu Kunštátskému. Obec řídí starosta a 2 radní.

Co se týká správy duchovní, tu náleží Sulkovec k biskupství brněnskému a ku děkanství bystrickému. Fara jest v místě, k níž mimo místní obec náleží: Chlum, Kluboký, Korovice, Nyklovice, Polom, Veselí a Malý Ubušín. Kostelním patronem jest vysokorodý pan baron Kuno z Honrichau, pán na Kunštátě. — Evangelíci ze Sulkovce, Po-

lomi, Hlubokýho, Horovice, Veselího a M. Ubušina náleží duchovní správě ve Veselím, z Nyklovic a Chlumu patří do Rovčína.

Spolky místní a jejich popis. Spolek jest tu jen jeden a to hasičský. Byl založen přičiněním nynějšího starosty p. Jana Dvořáka a učitele Gos. Kovaříka. Spolek tento zdárně zkvěta, ačkoliv za poměrů mnohdy ne valně příznivých. Po dvě leta má svůj odborný časopis (dříve „Moravský hasič“, nyní „Český hasič“) a členstvo jeho stále vzrůstá, takže jest nyní všech členů 61, a to: 4 čestní, 22 přispívající a 35 činných.

Které rody drží rodný dům přes 80 let?

Mezi rody starší počítám ty, které přežily již tři pokolení, tedy nejméně 80leté. Takových rodů bylo v Sulkovci do dnešních čas velické množství.

Na tomto místě však vypočítám jen ty staré rody, (přes 80 let) které doposud žijí – a těch je 13, počet to zajisté značný. Větší však jest ještě počet rodů starých, nyní již vymřelých. O těch stane se zmínka při popisu jednotlivých domů dle čísel.

Staré rody žijící jsou v Sulkovci tyto:

1. rod Krčiliů č. 27. – má 85 let.
2. „ Gustů č. 36. – „ 88 let.
3. „ Šimků č. 21. – „ 90 let.
4. „ Šilků č. 10. – „ 100 let.
5. „ Doleželů č. 7. – „ 146 let.
6. „ Jakubů č. 19. – „ 150 let.

Následující rody mají 200, nebo i více let:

7. rod Gustů č. 2, – 8. rod Šilků č. 3, – 9. rod Zelených č. 8, – 10. rod Marečků č. 15, – 11. rod

Gandlů č. 17, - 12. rod Dvorůků č. 22, - a 13. rod
Wávrů č. 24.

Paměti o drahotě nebo láci. Nejstarší paměti
o drahotě nebo láci máme již z let 1782. Tenkrát
byla rakouská míra žita za 1zl. 30kr., pšenice za 3
zl. - 3zl. 30kr., ječmene za 1zl. - 1zl. 30kr., ovesa za 51
kr. R. 1805. bylo již draho. Tehdy byla rakouská míra
žita za 15zl., pšenice za 10zl., ječmene za 12zl., ovesa
za 6zl., hrachu za 14zl. Byla tehdy velká nouze i ne-
dostatek, neboť žito úplně vyhynulo přes zimu po
dvě leta.

Veliká drahota byla r. 1817, tehdy byla míra žita za
25zl., malá mírka krupice za 1zl., solná bečka
brambor za 8zl. Téhož roku na podzim se brambo-
ry zase tak udarily, že jich byla solná bečka za 8-10 grošů.
Kolem r. 1840-1842 bylo velmi lacino, takže dle našich
peněz byla libra masa telecího za 2½kr., hovězího
za 4kr., vepřového za 8kr. Mírka hrachu byla za 8kr.,
mírka bílé mouky za 8kr., sáh dříví za 1zl. 40kr.
Míra (velká = 32 mírek) žita za 1zl. 20kr., míra ovesa
za 50kr. a solná bečka brambor za 10kr.

Roku 1847 byla zase míra žita za 17zl., solná bečka
brambor za 5zl. a po sklizni téhož roku za 4zlatého.
Těž roku 1850-1855 bylo dosti draho. Tehdy byla míra
ovesa za 3zl. 20kr., libra masa hovězího za 10kr., vepřo-
vého za 20kr., libra bílé mouky za 10-12kr., míra
brambor za 2zl. Máx piva stál vždy 8kr. a kořalky 10kr.
Taktéž r. 1867. (po pruské válce) bylo velmi
draho.

Znamení rodáci sulkovští.

1. P. Frant. Šilek z č. 3, farář v Horní Skatině.

2. Pospíchal Vincenc z č. 15., byl úředníkem na zámku kunštátském, od r. 1848. berním ve Vyškově, načež stal se za několik let okresním hejtmánem (neznamenáno, kde).
3. Šimek Vincenc MUDr. z č. 21. Obdržel doktorský diplom dne 1. prosince 1877, avšak sotva za půl roku na to zemřel (dne 4. máje 1878).
4. Šimek Josef z č. 21., správce školy v Prosetíně.
5. Dvořák Vincenc z č. 22., učitel v Živanicích (v Lechách).
6. Dvořák Josef z č. 22., učitel v Ládku (v Lechách).
7. Šynek Jan z č. 25., správce školy (10. učitel) v Sulkovci. Zemřel v r. 1878.
8. Šynek Jan z č. 25. (syn předešlého), učitel v Protivanově.
9. Jan Žíla, vnuk 7. učitele sulkovského Františka Žíly, byl učitelem v Ludkovicích, nyní je na penzi.

Povaha obyvatelstva. Nyní vrátíme se opět k obyvatelstvu, abychom poznali blíže jeho duševní stránky. Lid sulkovský jest celkem nábožný, pracovitý a střídavý (k této poslední vlastnosti budiz však s měrou hleděno, neboť „všude koukol“).

Vytýkati by se zde mohlo slabé národní uvědomění a nechuť k veselosti, totiž k té pravé veselosti, střídavé — neboť i „veselá mysl půl zdraví“. Stůjtež zde na omluvu zlé časy a těžké chleba dobývání, které jest veselosti na újmu.

(Povahu dětí zde vypisovati nebude — totž úkol II. dílu, jednajícího o škole. Tam najde laskavý čtenář tohoto spisu obsáhlé vylicení povahy dětí se stránky světlé i stinné.)

Vzdělanost. O vyšší vzdělanosti nemůžeme zde býti ani řeči. Co se však vzdělání obecného týká, stojí lid zdejší na stupni dosti vysokém: lidé, kteří čísti nebo psátí neumí, tu není.

Časopisů a periodických děl (vesměs českých) odebírá se 33 ve 40ti exemplářích. Veřejné knihovny jsou tři: farní, školní a obecní. Soukromou knihovnu větší má dp. farář a učitel, menší p. starosta Dvořák Jan č. 22. a Dolěžel Josef č. 7. Lid i děti hojně čtou. Zábavy v obci zvláštní nebývají, omezující se toliko na obyčejné muziky, jichž však do roka málo bývá. (O zábavách dětek taktéž až v díle VI. pověděno bude.)

Zvyky a pověsti. Ze starých zvyků (namnoze ještě i pohanických) panují zde tyto: Pálení čarodějnic u večer před 1. májem, — koledy (u dětí), — práskání bičí v sobotu v noci před nedělí svatodušní, — občas pak též hody čili stínání berana. Přádavky zanikají.

Z pověstí kromě „původu Sulkovce“ a „hraběcí studýnky“ nezachovaly se žádné jiné, leč nějaké paběrky, jež více pověřám se podobají, na př.: V bahnech u lesa bysterského jsou strašidla (světýlka). — V Janově „Pekle“ jsou divoženky a pod velkým kamenem skrytý poklad. — U Martinkových luk straší v noci tele. — V Marečkově „brězině“ viděti jest o půl noci umolce v rakvi. — V Hořňovém lese straší v noci „hastman“. Viděla (!) ho tam jedna baba, jak sušil tkaničky a pentličky. Penže ta baba se mu zapomněla také podívat na levý šos, jestli mu z něho nekape voda!). — Vávrova louka jmenuje se

„moučnád“. Jsou tam dva velké kameny, pod něž si lidé uschovali mouku v čas francouzských válek. Po válce ji šli kopat, ale když ji vykopali, tedy se jim náhle stratila. — Konečně sluší též podotknouti, že těm divoženkám v Janově „Pekle“ lidé ture věří a o tom hromadu dokladů i důkazů uvádějí; — trvaly prý do r. 1810!

Pověry. Z pověr se vypravují a místy (i u lidí dosti pobožných) i zachovávají tyto:

Houserům a kohoutům dává se na štědrý den česneku, aby později chránili mláďát. — Na štědrý den se dává slepicím do obroučky žvat, aby „nexanášely.“ — Klučeli svobodné děvče na štědrý den o půlnoci na kurník a ozve-li se jí kohout, tedy se brzy vdá. — Pak může svobodná holka (také na štědrý den o půlnoci) jít si zatlouci holi na plot: Ze které strany zaštěká pes, odtud přijde ženich. — Kdo běhá na sv. Matěje bosý a v kosili okolo ovocných stromů před východem slunce, tomu se daří ovoce (ale musí též vxývati sv. Matěje!). — Podívá-li se nevěsta před zdavkami do komína a vidí-li modrající se oblohu, bude mít modrooké děti. — Plápolají-li svíce při zdavkách po nevěstině straně, tedy zemře dříve nežli ženich. (Totéž platí i obráceně, o ženichovi.) — Zdá-li se někomu o vejcích, bude míti klevety. — Kdo se dívá na dobytek přes práh, urkne ho. — Klekne-li při zdavkách nevěsta ženichovi na šos, pak mu poroučí. — Roztrousí-li někdo po poli trawoh a rající ho sežerou, pak krávy dojí krev. — Před odstavené dítě polož hlínu, pernice a modlitební knihu. Sáhne-li po hlíně, zemře brzy; sáhne-li

po penězích, bude bohaté; sáhne-li po modlitební kni-
 ze, bude pobožné. — Zakotrhá-li v pátek černá sle-
 pice, znamená to neštěstí. — Kdo tříkrálové kři-
 žky do hromnic nesmaže, tomu slepice nenesou. —
 Se-li dobytek koštětem bit, schudne. — Vyje-li pes,
 bude neštěstí. — Ždá-li se někomu o válce, nebo le-
 tí-li přes jeho dům „kometa“, bude pokušení. —
 Po celý rok bude bit, kdo dostane bití na štědrý
 den. — Malé děti nerostou, musejí-li loupat bramb-
 bory. — Plučeli se zvenčí, jde-li se otevřít a nikoho ne-
 ní venku, tedy ten, co otvírá, brzy zemře. — Dítě šilhá,
 díváme-li se mu přes hlavu do obličeje. — Seká-li se na
 prahu dříví nebo klesti, svolává se bída do domu.
 — Když se peče chléb a někdo sedí na pekárně, bude
 odkorej. — Kdo jde v pátek do služby, jde brzy z
 ní. — Na slepičím peří nemůže nikdo zemřít. —
 Děti brzy mluví, dává-li se jim ptáčí maso. —
 Ťukají-li ve stěně hodinky, zemře někdo z domá-
 cích. — Holáče se dobře nepekou, jestliže se před
 pečením počítají. — Kdo rád poslouchá svoje ohlášky,
 tomu se daří husy. — Kdo v křížové dny vozí hrůj,
 nebo peče chléb, nebo plátno vaří, toho zabije
 hrom. — Přehodí-li se vytržený zub přes hlavu,
 naroste brzy nový. — Táhá-li ženská za sebou
 sípy od plachty, tak rozlévá smetanu.

III.

Popis obce dle čísel domovních.

Tento díl jest nejtěžší, nejdelsí – avšak pro jednotlivce nejdůležitější. Pro budoucí pokračovatele tohoto dílu narnáčují zde pořádek, jaký zachován je v celém tomto dílu, aby se i při pokračování šlo stejně v před, – totiž:

1. Číslo domu.
2. Žda je to grunt, podsedeck (nejméně 30 mír pozemků), chalupa (méně než 30 mír pozemků), nebo domek (bez pole).
3. Iméno hospodářovo.
4. Popis domu a stavení vedlejších (stavební materiál a krytba).
5. Výměra pozemků a průmě daně celého domu.
6. Iména malých tratí (rolí, luk, lesů, zahrad a pastvin).
7. Počet lidí a rodin v domě (mužů a žen, katolíků a evangelíků). Výměnníci, podruzi, čeled, almuzníci. Jiné stavy a živnosti, řemesla a vedlejší zaměstnání.
8. Má-li hospodář nebo někdo jiný v domě zálibu v sadařství, včelařství, rybářství, zahradnictví a pod.
9. Dějiny domu a jeho obyvatel od nejstarší paměti.
10. Staré nárvy posed trvající nebo dříve bývalé.
11. Roboty jízdní i pěší a všechny k tomu se vztahující poplatky.
12. Staré památky (popis): peníze, listiny, knihy, obrazy, hroby, nástroje, nádobi, nábytek, prádlo a pod.

Mám za to, že by dostačilo u jednotlivých čísel pokračovati vždy po 10 ti letech, při čemž vždy by se vyplňoval odstavec 7. a 8., ostatní ovšem dle úředních místních změn, ovšem nepředvídaných. (Může se státi na př. že padne grunt, nebo zase koupí pozemků stane se někdo chalupníkem, podsedníkem atd.) Toliko odstavce 1., 9. a 11. (možno, že i 10.) jsou vyplněny jednou pro vždy.

Číslo domu 1.

Jest to grunt p. Jana Šimka. K němu patří dvě sušárny. Všechna tato stavení jsou z kamene, krytá šindelem, jen nová sušárna je kryta papírem. Všechno pozemků jest 97 mír a veškeré daně 22 zl. 40 kr. (přímě).
 Iména tratí (polí): pod cestou, - pod silnicí, - u javorů, - u lesa, - u zmolky; (luk): na paloukách, - nad smrčínami, - na kožnové; (les): Kožní les, - u studýnky. - Nyní bydlí v domě 20 lidí, z nichž je mužů 8, žen 12; katolíků 9, evangelíků 11 a rodiny 2. Z těch jsou 2 výměnice, 1 podruh s rodinou, 3 čeledínové (1 mužský a 2 ženské) a 1 nádeník. Hospodář jest zároveň hostinským, řezníkem a má trafiku. Sluší zde též uvésti chvalitebnou i záslužnou snahu hospodářovu v pěstování i rozšiřování stromoví, jak ovocného, tak i jiného listnatého. Též jest pilným včelařem, ale také jediným včelařem v Sulkovci.

Grunt č. 1. býval vždy dřevěnný, až do r. 1881. Pazderna u silnice jest asi 100 let stará, vždy kamenná, sušárna teprve 3 leta, kdežto stavení jest již přes 200 let staré. Na tomto gruntě býval nejprve rod Kožní asi do r. 1800 (tedy nejméně 120 let); pak rod Žbitovských do r. 1856. (tehdy odstěhoval se Žbitovský do Ameriky); na to rod Sustě do r. 1878., pak rod Šimků (majitel pochází z gruntu č. 21.). Dříve se tu říkávalo „u Kožní“, nyní se však tento název udržel jen na některých pozemcích. Roboty mívali jen 2 dny v týdnu přišel jednou osobou a odváděli (kromě daní) ročně: 6 slepic, asi 40 vajec a 4 míry lesního ovsu. - Ze starých památek zachovaly

se tu stříbrné peníze z dob Marie Teresie, a to: z r. 1770. s podobiznou Marie Teresie na jedné a se říšským znakem na druhé straně; z r. 1780. s Marií Pannou po jedné, s uherským znakem (nad nímiž dva andělé drží korunu) po druhé straně. Z r. 1811. s podobiznou císaře Františka I. po jedné a dvojhlavým orlem rakouským po druhé straně.

Na zahradě blízko silnice jest hrob z r. 1782., kdež byla pochována ženská osoba (jménem Hořnová) bývalým zdejším učitelem Tomášem Šurenem, jenž přestoupil ku vyznání evangelického. (Tehdy se již evangelici na katolické hřbitovy nesměli pochovávat. Svůj hřbitov ve Veselím měli teprve r. 1783.)

Číslo domu 2.

Jest to grunt p. Františka Gusta. Stavění vedlejší jest sušárna. Obojí jest z kamene a šindelem kryto. Pozemků jest nyní 80 mír (dříve 100) a přímých daní 25 zl. 2 kr. Iměna tratí (polí): za plotem, - vejměnek nad višňovím, - u krba, - pod smrskem, - u kaluziny, - na kopci, - na dolině, - u šipi, - na hrbě, - od Cihlářova, - pod starou silnicí, - vejměnek nad paloučkem, - od lesa proti paloučku, (luk): dolní louka, - na zahradě, - u višňovi, - palouček, - loučka pod lesem.

Obyvatel jest nyní v domě 12, z nichž je mužů 7, žen 5 a rodiny 2 - sami katolíci. Z těch jest 1 výměník, 1 podruh s rodinou a 2 děvečky.

Grunt č. 2. byl od nepaměti dřevěný až do r. 1871, pak kamenný. Pázderna takéž dřevěná stála dříve proti Milkové stodole do r. 1875., nyní je zděná a stojí za stavením. - Na tomto gruntě se pamatuje povždy rod Gustů, takže jest tento rod přes 200 let starý. Roboty zde byla 2 ½ dne pěší, jednou osobou v týdni a odvádělo se: 8 slepic, 40 vajec a 3 míry lesního ovsu.

Číslo domu 3.

Jest to grunt p. Josefa Šilka. Vedlejšíim stavením jest chaloupka. Stavení je kamenné, chaloupka dřevěná - oboje pod šindelem. Všeck pozemků jest 103 mír a přímé daně z celého domu 33 zl. 89 kr. Jména tratí (polí): pod dědinou, - u zadu, - nad stodolou, - u kotáček; (luk): na paloukách, - na xlibku, - na lesovej louce; (lesy): borky, - smrčina, - kotáčky. Obyvatel je v domě 10 a to: mužů 8, žen 8, katolíků 15, evangelík 1, rodiny 3. (Počet lidí je tu o 2 větš, poněvadž právě toho dne, kdy se toto sepisovalo, byla na 3. čísle pořádkem almužnice Kátná s dítětem. Taktě: 1 almužník bude psán na č. 4.) Z těchto jsou: 1 podruh s rodinou, 2 děvečky, 1 pastvec a 2 almužnice; řemesla: 2 krejčí a 1 tkadlec.

Grunt č. 3. býval od nepaměti dřevěný, až dne 15. máje 1887 vyhořel. Chaloupka jest stará 105 let. Ta se při ohni zachovala. Na zbudování nového stavení ráčil darovati S. c. a kr. A. Vel. císař psán 100 zl. ze své soukromé pokladny. Na tomto domě pamatuje se povědy jediný rod Šilků, který již trvá nejméně 200 let.

Robota byla jednokoňská tři dny v týdnu, a odvádělo se: 10 slepic, 30 vajec a 6 mír lesního ovsa.

Ze starých památek udává se tu kamnovec z r. 1726. a malý, přes 100 let starý obraz P. Marie (prý Křtinské); je malován na skle, ale již hodně odřený. - Když se r. 1887. nové stavení stavělo, byl tu nalezen starý, polostříbrný peníz s obrazem medvěda a nápisem: Civitas --- 16 --- (ostatní nečitelno.) Tento peníz má nyní hospodářův syn P. Frant. Šilek, farář.

51

Majitel medloš: země 14. srpna 1901. Jeho manželka
rozpušajala většinu pozemků a hospodářila až do roku
1923, kdy převzal statek syn František, který sice byl
ke konci války odveden, ale jako jediný syn propuštěn.

Jako památka z války chová se v tomto domě
ruský stříbrný rubl s obrazem posledního cara.

Číslo domu 4.

Jest to grunt p. Josefa Němce a Josefy Němcové, hospodyně. Z vedlejších stavení jsou tu výměnní chaloupka a paxderna. Stavení hlavní s chaloupkou jsou ze dřeva, paxderna z kamene; krytba je vesměs šindelová. Poxemku je 80 mír, veškeré daně 24 zl. 75 kr. Iména tratí (polí): na dolině, - u zadu, - na nohavici, - ve špici, - na předě, - v kopci; (luky): na palouku, - pod lesem; (lesy): na kopajně, - na placi, - ve smrčtině. Lidi je v celém domě 22, z nichž mužských je 10, ženských 12, rodiny tři; všichni katolíci. Z těch jest 1 výměnice, 2 podruzi s rodinami a jeden almužník; řemesla: 1 krejčí a 2 tkalci; vedlejší zaměstnání: ponočný. (Ponocnoství trvá v Sulkovci teprve od r. 1840. - dříve bývalo z pořádku. Týdňí platí se dvěma ponočným 36 zl.).

Grunt č. 4. je přes 200 let starý, vždy dřevěný, také též chaloupka. Starší paxderna není známo. Od nejstarších dob býval zde rod Novotných do r. 1852. (tedy déle než 150 let), pak rod Šilků 15 let, Gandler 2 leta a rod Němců od r. 1869. Říkávalo se tu do nedávna „u Novotných“. Robotu byla pěstí jednou osobou 2½ dne v týdnu, pak 10 slepic, 40 vajec a 8 mír lesního ovsu.

Roku 1910 byla usedlost rozprodána mezi ~~světlých~~ majitelů. Stavění a asi 20 m² porostů koupili manželé František a Františka Nykodýmovi za cenu 7.200 Kč. Dříve žil u nich Nykodým a Něm.

Jelikož stavění bylo rozsáhlé a silé, bylo nutno stodolu a chlév sbořiti. Teho roku vystavěli novou stodolu a obytné stavění zmenšili.

Za světové války byl hospodář r. 1915 odveden, ale narukoval až 9. března 1916, poněvadž byl vyřazen moránu na síti vojenských obleků. Po narukování pobýval 2 měsíce v Rumunsku, 2 měsíce v Itálii a do konce války pak na bojišti italském.

Číslo domu 5.

Jest to grunt paní Terexie Nykodymové. Má jakožto vedlejší stavení výměnní chaloupku. Dům je zděný, chaloupka dřevěná, oboje kryto šindelem. Všeck pozemků jest 99 mír a veškeré daně 29 zl. 4 7/8 kr. Jména tratí (polí): u višňovi, — u vosyk, — u smoků, — u chebru, — u dlouhé skale, (luk): u javora, — palouk, — susina, — na hrtánku, — ve žlíbkách; (lesů): kopajna, — na čihadle. Všeck lidí je v domě 13 a to: 8 mužských, 5 ženských, 2 rodiny, — všichni katolíci. Z těch je: 1 podruh s rodinou, 2 děvečky a 1 pasák. Remesla: 1 krejčí, 1 sedlář, 1 kadlec a 1 rohožkář.

Grunt č. 5. byl vždy dřevěný až do r. 1877, pak kamenný; chaloupka vždy dřevěná, nejméně 100 let stará. Stáří domu je nejméně 230 let. Rod Hočích byl na místě tom do r. 1826. (tedy asi 180 let), pak rod Nykodymů (již 64 let). Podnes se tam říká „u Hočích“, nebo též „u horních Hočích.“ Robot měli jednou osobou týhodně 2 dny a odváděli 7 slepic, 30 vajec a 3 věrtěle (t. j. 1 1/2 míry) lesního ovesa. — V domě jest stůl dubový, těžký, starý nejméně 150 let.

Číslo domu 6.

Je to chalupa p. Františka Kočího, stavěná z kamene a šindelem krytá. Pozemků je při ní 20 mír a daní přímých 8 zl. 2 kr. O tratích nevěděl jsem více, nežli, že louce říkají: trubačka. Lidé je v domě 6 - katolíků, z nichž mužských 2, ženských 4. Výměnnice je jedna a hospodář provozuje zednictví a tkalcovství. Stavění bylo dříve domek, nyní je chalupa. Je staré asi 70 let a bylo zrovna tehdy vystaveno z kamene. Rod Kočích je tak starý jako dům. Říká se tam, u zedníků". Roboty měli jen 13 dní ročně jednou osobou.

Za světové války byl odveden r. 1915 jediný syn hospodáře Jan Kočí a r. 1916. na ruské frontě padl.

Číslo domu 7.

Jest to chalupa p. Josefa Doležela, dřevěná a šindelem krytá. K ní náleží $21\frac{1}{2}$ míry pozemků, z čehož se platí 7 zl. 7 kr. daně. Iměna tratí (rolí): u višňovi, - u vápenice, - na právlově, - ve špici, - u xadu, (luk): pod silnicí. Lidí je v domě 8 katolíků a sice: 3 muži, 5 ženských a 2 rodiny. Mladší hospodář je též tkadlec a vedlejšího zaměstnání hrobař. Stavění (dříve domek, teď chalupa) bylo vždy dřevěné a jest nejméně 146 let staré. Stejně starý jest rod Doleželů. Říkalo se tam před dávnými časy „u kostelníků“, však neznámo, proč. Později se tam říkalo „u kramářů“, jelikož praděd nynějšího hospodáře prodával tkaničky a podobné zboží. Nyní název ten již přestal. Robot bylo na domě 13 dní ročně jednou osobou.

Ze starých památek zachovala se tam 136 let stará listina následujícího znění: *Josephus Ludw. Franz Gajzyl Pruzsch. My Nija Podstypeni Jwanu Ljuznima. A Krowdomski Urovanu Zimto Atapuczyn Adyby sofo Někly Dba Dolyns Potánber Lylo Prowni ofulnyg - totij Krowan Josef Wolagel Jufilkowozn Wypparsil. A to stara pugi proti yrntu Prowlu Jn Lurogo Pownowedij Prowa sekly Kwal tim Mifam ro yrntu ofulnyg puku. Tak wa tan puzjeb ja ymni Mifto Od Poczins obozn Uffungilo. Aby wa Ludoiczyn Duzlo Pwizn Jo Urowaczti Pruzczurjygl Kludati Pownimr Ludu. A to puzn ja puku rowozn 1745 - u Kwal wa puzjyl potownygl Jarinj rjtzyny Gludy Pruzky, u to ja ymni Ludu*

Uvážet Důležitý Rok viz se Jarmě zý Janiza rozplyti
 A to Jarmě Lůdu trnové Vše dnovazat lat. Půjžby ya-
 mě zý Janiza rozplytí také Lůdaz vñ bůda Ho-
 roinar znovañ Lůkora Janiza Kladut. Jñ tomě
 Lůk Jst tofo Nly Měšym Věbrym prořdomim / Vo-
 Lůvzňyam. A měšym vbačnim Decretem / Vopřad-
 zňyam. Jmž se šelo na Pržydomnosti rošny př-
 jduñ Půlkonoškyf.

A Pržydomnosti Počinofo Ověředñ radědině
 půlkonošy na Roczn 1755 Jna 14. Vazambryd.

Jan Vsořžek Papešky Půlkonošky.

Jan Jilak Pržymistr.

Martin Pržyžkyšky Rospal.

Číslo domu 8.

81

Jest to grunt p. Josefa Želeného. Vedlejšíím stavením je paxderna, kamenná, kdežto dům jest dřevěnný. Oboje jest kryto šindelem. Ke gruntu patří 90 mír pozemků a odvádí se ročně 33 zl. 19 kr. přímých daní.

Čmína tratí (rolí): u smoků, — u vosyk, — na rovině, — na dolině, — klínek; (luk): u střešně, — široká louka, — palouk, — u březinky; (les): pařeni; (pastvisk): ouhelka.

Lidi je v domě 13, katolíků, z nichž mužských je 7, ženských 6, rodiny 2. Z těch je 1 podruhyň s rodinou a 1 děvečka.

Grunt č. 8. je přes 200 let starý, vždy dřevěnný. Paxderna je též hodně stará, kamenná. Na tomto gruntu byl vždy rod Želených. (Podivno jest, že z tohoto rodu nikdo nepamatuje vojáka). Robotu měli přesi 1 osobou 2 dny v týdni, k čemuž odváděli 10 slepic, žádná vejce a 3 míry lesního ova. — Ze starých památek mají obraz svaté Barbory, velice starý (nejméně prý 150 let), ve starém rámci. Jest to malba na skle, představující světici s kalichem v ruce, na němž jest hostie. Hol hlavy je věnec z růží, na hlavě zlatá korunka. Na krku a rukou jsou stříbrné koraly, v uších stříbrné náušnice! — Též mají starou, objemnou modlitebni knihu z r. 1756.

Roku 1913 skončil hospodář sebestačdom, (před tím z. 1902 si mý) a žilso manželka celý statek po částech pronajala a prodávala. R. 1916 se odstěhovala do malého tresněho k děvi. Stavení najal si Josef Jilek, korář, který je z. 1920 od manželky Šuctomovjckr z tresněho,

dědiců Zeleného, končil. Nynější majitel Jilek
spicovník se světové války od r. 1914. Do r. 1917.
byl v Borne a ve Vidni jako horák, pak odešel na
ruskou frontu, na jaře 1918 odešel na frontu belokou.
Doma se dostal již před převratem.

Číslo domu 9.

Šest to podsedek p. Františka Marečka. Šest při něm chaloupka výměnní, jež i se stavením hlavním ještě zděná a šindelem krytá. Pozemků je 32 mýř a všechna daň činí 9 zl. 95 kr. Jména tratí (rolí): u višňovi, - u Smrčkova, - u Králů; (luk): trubáčka, - palouk; (les): smrčina; (zahrad): ve střešínkách, - humna. Lidí je v domě 10, katolíků, z nichž je 5 mužských, 5 ženských, 2 rodiny. V domě jsou 2 výměnníci. Řemesla: 1 stolař a 1 tkadlec.

Dům č. 9. byl od nepaměti grunt až do r. 1887. Byl dřevěný do r. 1845, pak zděný. Chaloupka je kamenná, 18 let stará. Dům ten obýval prvně rod Skřípských do roku asi 1795. (tedy přes 100 let), pak rod Šilků do r. 1864 (69 let), nyní rod Marečků. Říká se tam „u Pávlů“, což pochází od Pavla Šilka, neboť Šilků bylo mnoho. Robotu měli přes 1 osobou 3 dny v týdnu a k tomu 10 slepic, 30 vajec a 3 mýř lesního ova. - Ze starých památek mají 150 let starý rámeček, ve Vídni pracovaný (vyřezávaný), dosti pěkně provedený. Dále mají asi 100 let starý obraz, představující „večeři Paně“. Je to mixovaná a neumělá malba na skle. Obraz je již valně podřen, takže se asi na dlouho již nezachová. Jiný obraz na skle (prý 90letý) představuje sv. Barbory skoro tak, jako je při č. 8. popsána. Na tomto obraze je však více zlaté barvy. Dle malby dá se dobře souditi, že tento obraz je o mnoho mladší, nežli obraz sv. Barbory z č. 8. (Grunt č. 9. v roce 1845. úplně vyhořel.)

Číslo domu 10.

Je to chalupa p. Štěpána Hílka, ze dřeva vystavená, krytá šindelem a z části též papírem. Je k domu 13 míř pozemků a daní 4 zl. 14 kr. Jména tratí (polí): v hliní kách, - u borků, (luk): kutina. Lidé jsou v domě 3 (e- vangelíci) a to 1 mužský a 2 ženské, z nichž starší je výměnnice. Hospodář zabývá se též tkalcovstvím. Stavění jest asi 130 let staré, vždy dřevěné. Dříve to byl domek. Prone tam bydlel rod Šípků asi 30 let, po nich pak rod Hílků 100 let. Říká se tam podnes „u Šípků“. Roboty měli ročně jednou osobou 13 dní.

Číslo domu 11.

Jest chalupa Josefy Marečkové, vystavená ze dřeva a krytá šindelem. Náleží k ní $3\frac{1}{2}$ míry pozemků a daň se platí 2 zl. 48 kr. Směna tratí (rolí): u bysterského lesa, - na Hanově, - na Šimkové, - na Vávrově; (luk); u smrcůn. Lidé jsou tam 4, všichni katolíci. Z těch jest mužských 2, ženských 2, rodiny 2.

Č. 11. jest chalupa dřevěná, nejméně 100 let stará. Dříve to byl domek. Od počátku bydlel tam rod Zahradeckých, asi do r. 1814. (tedy asi 30 let), pak rod Šilku 50 let do r. 1864., nyní rod Marečků. Říkávalo se tam, „u horních Zahradeckých“, nyní jen „u Zahradeckých“. Roboty měli 13 dní za rok jednou osobou.

R. 1905 koupil chalupu a $3\frac{1}{2}$ míry pozemků Josef Mareček za 1200 zlatých. Chalupa byla sešlá, do větrnice šlo a strop drželo 5 podpěr. Proto r. 1907 celí stavem přestavil. R. 1909 přikoupil od Šalku č. 4, 5 mír pole za 300 zl a pronajal si od č. 3. a č. 8, tak že měl dohromady 10 měr pozemků. Pověradě mu nestáčílo místo, vystavěl v 1913 stodolu.

Číslo domu 12.

Jest to podsedeck p. Františka Marečka. Jest při domě výměn-
 ní chaloupka, jež i s domem je dřevěná a šindelem kry-
 tá. Pozemků je tu 35 mír a daní 11 zl. 10 kr. Jména tratí
 (rolí): na přede, - v hliníčkách, - ve skalkách; (luk): u hr-
 tána; (lesů): kutina. Všeck lidí je v domě 9, z nichž je
 mužských 4, ženských 5, rodina 1, všichni katolíci.
 Z těch je tu 1 výměnice a dle řemesla 1 zedník a 1 tkadlec.
 Č. 12. byl starodávny grunt až do r. 1882. První zde byl
 rod Pospíchalů až do r. 1830. (asi 150 let), od té doby až
 do r. 1882. - tedy za 52 let - vystřídalo se tu mnoho ma-
 jitelů a to: Klobučník, Sukl, Bittner, Tomášek, Špaň-
 hel, Tomášek. Nyní, jako podsedeck, jest v držení rodu
 Marečkova. Říká se tu posed „na Tomáškově“. Roboty
 zde mívali jedním koněm v týdnu 3 dny a odváděli
 8 slepic, 2 míry lesního ova, vejce žádná.

Číslo domu 13.

Jest to podsedeck p. Aloisa Ehrenbergra. Má výměnní chaloupku jakožto stavení vedlejší. Vše jest z kamene a pod šindelem. K domu patří 33 mýry pozemků; darů je 14 xl. 61 kr. Jména tratí (rolí): na Pavlově, - na Gustově, - ve špici; (luck): v pařezí, - na zmolce. Lidi je v domě 13, z nichž mužských je 7, ženských 6, katolíků 9, evangelíci 4 a rodiny 2. Z těch jest tu 1 podruh s rodinou a 1 služka. Řemesla: 5 krejčích (mistr, 2 tovaryši a 2 učni) a 1 zedník (a rohožkář). Vedlejší zaměstnání: kostelnictví. Č. 13. jest jedna z nejstarších chalup, dřív domek, teď podsedeck. Chaloupka je kamenná od r. 1842., stavení od r. 1844. První tu bydlel rod Brěnků (asi 90 let) do roku 1863. Do r. 1882. se tu vystřídali majitelé dva a to: Mrčičil a Mareček. Od toho roku pak náleží majetníkovi nahore jmenovanému. Za stara říkalo se tu „u Brěnků“, později „u Marečků od rybníka“ - oboje však již přestalo. Roboty tu bylo 13 dní ročně 1 osobou.

Číslo domu 14.

Je to chalupa p. Josefa Šilka. Jako vedlejší stavení má chaloupku a kovárnu. Oboje poslední je z kamene, hlavní stavení ze dřeva; vše je kryto šindelem. Pozemku je 20 mír, daní 10 zl. 78 kr. Jména tratí (rolí): na Čanově, - na Pavlově; (luk): lesová louka. Lidi je v domě 8, z nichž mužských 4 a ženských též 4, katolíků 7, evangelíků 1, rodina 1. Z těch je tu 1 podruhyne a zároveň porodní bába, pak 1 služka. Řemesla: 1 tkadlec. Toto stavení bylo od nepaměti pastoušskou. Od r. 1750-1809 stála tu dřevěná škola, pak dřevěný domek (rybní chalupa). Kovárna kamenná byla přistavěna asi r. 1820., chaloupka kamenná r. 1874. Od r. 1809-1873 byl tu rod Halví, do r. 1879. Mareček, pak Šilek. Říkává se tu „na kovárni“. Roboty měli ročně 13 dní jednou osobou.

Za světové války byl z č. 14. odvlečen r. 1916 devatenáctiletý syn hospodářův Karel, který opouštěl prodlal mnoho, neboť bojoval na všech bojištích, počínaje bařinami halickými, procelal 3 ofensivy na řece Soči, na Piavě, v Alpiách, odkud se ještě dostal na frontu francouzskou k Verdunu, kde bojoval s činnými vojáky z francouzských kolonií.

Číslo domu 15.

Jest to grunt p. Františka Marečka, nyní spravovaný jeho nevládním otcem p. Mich. Gandlem. U domu jest výměnní chaloupka i paxderna. Dům a chaloupka jsou ze dřeva, paxderna z kamene. Vše je kryto šindelem. Paxderna vyhořela úplně v r. 1887., byla však ihned opravená a dostavěná. Pozemků jest 146 mír (z čehož 8 mír patří podruhovi); veškeré daně jest 37 zl. 49 kr. Jména tratí (rolí): nad paxdernou, — před xmolčkou, — za xmolčkou, — u pekla, — pod cestou, — nad cestou, — za peklelem, — nad březinou od Gandlova, — nad březinou od Šubrtova, — od farskýho; (louk): palouk, — u březiny, — za březinou, — suchá louka, — zadní palouk, — velká humna, — malá humna; (lesí): březina, — peklo; (zahrad): pod chlévama. Lidí je v domě 17, katolíků, z nichž mužských je 9, ženských 8, rodiny 3. Z těch jsou 2 podruzi s rodinami a 1 služka. Řemesla: 1 bednář a 1 tkadlec. Vedlejší zaměstnání: hrobař. Hospodyně má u domu vkusně zařízenou zahrádku květinovou i zeleninovou.

Grunt č. 15. náleží mezi nejstarší stavení a byl vždy i s vedlejšími staveními dřevěný, toliko paxderna byla r. 1849. postavená z kamene. Na tomto gruntě pamatuje se jen jediný rod Marečků — již nejméně 200 let. Říká se tam „u Janů“, nejspíše dle Jana Marečka. Robotu měli jednokoňskou 3 dny v týdnu a kromě toho odváděti 7 slepic, 40 vajec a 5 mír lesního ovsu. Ze starých památek zachoval se tu starý valach na serneno (líně) z r. 1801. Kromě toho tři sta-

re' listiny a sice z r. 1853, 1828 a 1801.

Znění prvě listiny: Přisouzení

Cys: kr: okresni soud na Kunstátě, co

Holica k rozjednání vozňšťelosti, na základě roz-
jednání dto 5 Listopadu 1853 Čís. 4115 a jeho přílof,
z vozňšťelosti Tomáša Poppišerla rozminkená z Čís.
15 no Půlkovoy, který 15to Čerence 1853 zemřel, a
provedení voličnosti příslůžná:

I jeho vozňšťel manželce roduoni Antoníně Ho-
pfišerl z Čís. 15 no Půlkovoy

- a) jantů kování ro ranní ————— 32 fr. — fr.
- b) 1 kolačka rovalni a 1 roval ————— 1 fr. 30 x fr.
- c) 1 kůšle a pfižirna od dřevce ————— 48 x "
- d) 1 parj kůšle ro ranní ————— 24 x "

ostatní pudy jsou bez ceny.

rozminkená vstá s vladam na pfižirny

flora nřody kutuffo roků ————— 10 fr " "

je vdrůžen vobdělávání, který na

rošpfi díl pfižirny konil

Přisouzení ——— 44 fr. 48 x fr.

Na prvěto tofo jest nřádná roduona zaručování zupla-
liti ze nřobůžiti manželce

1. pfižirni nřrůky dln křaitanoy fary Půlkovoy od 4.
Listopadu 1853 ————— 10 fr 24 x fr.

2. na dřiřvůf vozňšťel dln pfižirny od

4. Listopadu 1853.

- a) Váncna Muračkoni za Půlkovca № 40 — 2 fr. " fr.
- b) Jyrmak Muračkoni za Půlkovca — 2 fr. " "
- c) Jyrmak Jundlovni za Půlkovca № 17 — " — 12 x "
- d) Roral Jundlovni za Půlkovca № 14 — 2 fr. " "
- e) Anton Muračkoni za Půlkovca — 2 fr. " "

119

god započítaním vyjše uvedeného dvojím ženíškovy Jozef Muračkovy ymírann náine a pjea: vnuu godjl, který pro nj na bratřovojm Górně N° 4 t^{ím} ro Pílkovoy náizy gr ——— 120 f. — Ally

u matke nj zuberave za profje ——— 48 — —

8½ Kopy šarkyfo glodave gr ——— 68 — —

½ " laně gr ——— 12 — —

2 Koveny ——— 24 — —

1 ročnj yvelovsicy ——— 3 — 36 x

1 lufpni yulěvstě ——— 2 — —

2 Ovea ——— 2 — 24 x

3 njzy žite ——— 7 — 12 —

2 " yffarion ——— 4 — —

2 " jarmara ——— 2 — 24 —

4 " vrapa ——— 1 — 36 —

1 " luěvjefo jarmara ——— 4 — —

Summa náinnj 299 f 12 x Ally

3⁴ Nagrodi tomě zuberave glodaty ženíš Jozef Muračak yše narokě Štarygoyi Kurovovay ymírann gověromu yše pulky Górně god N° 15 ro Pílkovoy za nospřimě a náinně yřimělažnyicijny volmi lěky a yinšimě godzanky, gověromy a gověinnostny a pjea nu šan pšipob yvek vi šan pemy šla gověrověfo yřivěkněti ut 24 živě 874 za volaprost yřivěpny nu ro caně gr 200 f Ally.

4th Janošě narokěnyj vna Toměš Pospěšel ženíškovy byz vniplavěni do šupovavěstny 1 šupřimkovoy náiz 1 ročnluj kolněte a nu giv konj cily yřivěpnyj.

5th Toměš Pospěšel bive nu tomě Górně yaffě do plyžiměkně šupovavěsti, avpoto on šupovavěstny a žinnovantivě ženíškovy vloně, za plyžiměkně yvek vštěgě-

zapsal vjámil, blážto on f bym Oficiálním Sifpovjronem ve
 by mužnělce vsyměnk zvedat mžž. Ne šitky tofo se
 myjan obě kontrolyjřivjicy poveny rjbrž z doživkuvjy povič-
 ky nešťnovněni jedněpely.

W Průpověti dne 12te Lístovna 828

Jomaf Poppygefel Obce	Frantzje Novotny Naroště
Jozaf Muračák žanjif	Jozaf Novotny Lovča
Jom Gorkibů, + Prondak	Novotny Frantzje Mvčkar
	Prondak Muračák vojvjfornvčel
	Jymec Gřif Porčnik
	Martin Kullrežak doživkuvjy Prondak
	Jovvntz Ofayrovje Prondak.

Na to následují pečete a nečitelné podpisy úřadu Kunštátských.
 Znění třetí listiny: Gři Lygnak Prondak = Rjžimškny Rjžiffa pso-
 bodnyj řin z Lovčiffů, ve K Mvčkarovvřfů, řin Gvrdů,
 ve Frvntsoi Průpovětkjřo Mvžmšovim atd. (z r. 1801.)
 Listinu tuto dále uváděti nebudu, nýbrž odkazuji laska-
 věho čtenáře na listinu ještě starší, avšak úplně stejně
 znějící, při čísle 17. Rozdíl jest toliko ten, že listina zde
 začatá xní na 36 jochů 382 sáhů „Rolln“ a 2 jochy 531
 sáhů „Průdnvny Lovčky“ v ceně osmdesáti xlatých (!) a má
 tento podpis:

Dne 20te Unora „ Roků 1801.

Jymvntz Frvžfvr
 von Honrichs
Frmo

Roku 1897 přebral statek po nájmru nynější hospodář František Mareček.

U statku je od dávných dob studna, původně 6 m hluboká, a má se voda vytažovala škovem.

Roku 1898 byla postavena dřevěná pumpa. Poněradě v čas sucha a máru voda nestačila, rozhodl se majitel studnu prohloubit. Práci prováděl studna Jan Kukla z Jedlové a poněradě musel pracovat ve tvrdé skále a páchem šhati balvan, švala práce 3 roky - ovšem s přestávkami. Začal pracovat 2. listopadu 1902 a pracoval do 30. března 1903, za kterou dobu prohloubil studnu poně o 4 m. Pokračoval pak až v březnu 1904, šival však k šlání dynamitu, šak se za 14 dní prohloubil studnu o 7 metrů, kde švarzil na silný proud vody, která naplnila studnu do výše 10 m a neopadla pak ani za největšího sucha a máru. Na studnu pak šavřena kombinovaná pumpa šsací a na šlak od firmy J. Vítěš z Píerova.

R. 1904 přišavily byly tři nové šelivky a šeliv šlavění opraveno, avšak dne 18. ledna 1907 šeliv šlavění šhodola, štroje, šasoby vyhořely. Jen dobytek z podšavilo zachránit. Do podniku však bylo postaveno nové šlavění v nynější podobě, při čemž se špotřebovalo 120000 šeliv, které sami pálili na šahuadě, 80 m³ šilého kamene z Jedlové a na vabr vykáceli celý les (Peklo)

Za války narukoval z čís. 15. syn hospodářův omma František Mareček v r. 1915. Byl nejšve na ruské, pak na šlalské frontě, odkud špravěl v srpnu 1918 dšstojníkem na šestě do Prahy. Poněradě nedostal místa ve vlaku, šeděl na štršev vozů, při čemž nastygal, dostal šáněš žilic a pošku 23. srpna přijel na 4 denní dovolenou, nemocný a celý vyšil a 1. září zemřel.

Číslo domu 10.

Dům č. 10 jest fara, kamenná, se střechou dvojitou, šinde-
lovou. Kněz užívá 11ti mir pozemků, z nichž však od-
vádí mírný poplatek fáře olešnické, jejíž majetkem toto
pole jest od nejstarších dob. Iména tratí (rolí): ve špičce, - u
louky, - nad starou silnicí, - pod starou silnicí; (zahrad):
u fary, - dolní farská zahrada. Bydlí tam nyní 3 lidé, ka-
tolíci: dp. farář, jeho sestra a služka. Co se hospodářství ve-
dřejšího týká, tu sluší podotknouti, že nynější dp. farář
zabývá se poněkud pěstováním a šlechtěním stromů, jeho
sestra pak má vkusně zařízenou zahradu květinovou i zele-
ninovou.

Tam, kde nyní farní dům stojí, bývala dříve dřevěná ško-
la po r. 1400-1450. Teprve za 10 let na to (r. 1466) byla tam
postavena fara. Iména kněží od založení fary (jména
administratorů jsou v závorce) jsou tato: Jan Linhart,
Jan Fridrich, (Kar. Vallner,) Kar. Pečený, (Frant. Vejvoda,)
Jos. Polnický, (Fr. Kšvend,) Václ. Krener, (Mich. Kos,) Fr. Pěř,
(Ant. Dmich,) Vavř. Paluda, (Rud. Holásek,) Ant. Halla, (Mich.
Petrušela,) Ign. Janoušek, (Ant. Šilkovič,) Kar. Vozýka, Jos.
Kanáek, (Jan Zeman,) Aug. Novotný, (Jan Zeman,) (Mart.
Judas,) Jan Bílý.

Ze starých památek sluší jmenovati některé listiny a
knihy, totiž: I. Protocolum domesticum či kniha pamětní,
napsaná: P. d. exhibeus ortum, progressum et facta bene-
ficij Sulcovecensis ab anno 1466.

II. Matriky (úmrtní) jsou tři: do r. 1450. české, do r. 1485.
latinské, pak německé (nyní opět české).

III. Kniha účtů kostelních jest od r. 1400, ale založena by-

la již r. 1692.

IV. Postilla od Matěje Štajera S. J. 1722 v Hradci Králové.

V. Kázání od Ign. Gottfr. Bilovského S. J. 1721.

VI. Život Krista Pána od Mart. z Kochemu O. Capuc. v Praze.

VII. Semeno slova Božího, kázání Jana Klekara S. J. 1701.

VIII. Stará listina z r. 1729., kterou se „potomkům zaxname-
nává“, že r. 1728. zemřelý kostelník zaduší sv. Havla 10
zl. daroval, k nimž přidáno ze zaduší 8 zl. a koupen
za to mešní ornát.

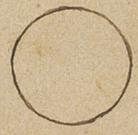
IX. Honečně jest tu listina německá, kterou se nynější fa-
ra Sulkovská r. 1766 zakládá. Jsou na ní 3 podpisy a
erby (pečetě) panské: pani zakladatelky Marie Antonie
baronky z Imbsenu, pak p. Josefa Stöfelda z Vydří a p.
Hájka z Waldstädten - pak pečetě obecní a podpisy:
(Kolečko znamená razítka. K tomu v závorce pozname-
nává se obraz razítka a pod razítkem nápis, který je
kolem obrazu. Pak následují podpisy dle originálu.)

(Fr. František Seraf. v celé postavě - v kábitě a
s křížkem v ruce.)

ALLAN'S DART. NIKLOVÉ S. J. Francisce.

Jean Unverzack Bieburz
Jean Gilak grülmistr
v ezlu němec Sulkovské.
Jean Jan grülmistr
Jean Wondrův Douful
v ezlu němec Niklovské.

(Fr. Isidor, rolník.)

P(ece)(t) obecn(j) poctive Diedini Polom.

(Přomena v závorce jsou už hodně vydrobena.)

číslo domu 17.

Jest to podsedeck p. Aloisa Tandla. Při stavění jest chaloupka, což oboje jest ze dřeva a šindelem kryto. Pozemků sem náleží 36 mir a daně je tu 11 zl. Jména tratí (rolí): láze, - u podmexka, - ve špici; (luk): dolní louka, - žlíbek, - humna; (les): smrcinka. Všech lidí je v domě 9, z nichž mužských 3, ženských 6, katolíků 6, evangelíci 3, rodiny 3. Z těch jest 1 výměnice, 1 služka, 1 pastvec a 1 podruhyne s rodinou. Řemesla: tkalcovství (hospodář v zimě tkalčí) a 1 rohožkář. Hospodyně opatruje si pěkně zařízenou zahrádku květinovou i zeleninovou. Dům č. 17 i s chaloupkou jsou od nepaměti dřevěnné. Dříve to byla chalupa, nyní podsedeck. Do r. 1770. bývala u domu kovárna proti faře. Před více než 200 let bydlel tam rod Novotných (však ne déle 40ti let). Po Novotných byl rod Tandlů až po dnešní časy, tedy přes 200 let.

Roboty měli 1 den v týdnu jednou osobou - tedy 52 dny. Ze starých památek se tam dosti zachovalo.

Předně sluší jmenovati dvěře od síně do dvora vedoucí, jež jsou velkými železnými pláty pobité a staré asi 200 let. Pak tam mají 190 let staré míry, jež jsou velmi těžké, dřevěnné, ale silně železnými obručemi pobité; tyto míry jsou: čtvrtně, mírka a věrtel.

Dále je tam zachovalý obraz, malovaný na skle, přes 80 let starý. Představuje Genofeju, jak stojí před jeskyní a za ruku vede své dítě. Oba jsou oblečeni v kožených oděrech - ale to nic nevadilo malíři, aby neudělal Genofeju na hlavě zlatou korunku. Před ní pokořen, ruku jí podáváje stojí její manžel a za ním dva vyšperkování

Přímým soupisem ustanovením Zirkungů při Lžupě
 provdáno Martinu zvláště mui, klyby yek vlna s
 kinto Anindam rākdy yekimkolino Tjūpobam no Jo-
 Hanjūnij narykta Fomūno fo kuler, tek būda gāpři-
 gāyicij yowimman ten tek ŕnčanj křindoranjf Anāf
 Janij rozdy do mūfo Anjofon z křždajfo Zlūtofo tři
 Anjycary yolojiti. Pro rōnđfj Gijfodn, ve Ujūnōwānj
 kōfo kōndu zirkungij Pjōid s rōluprij Anjkerū jam yodn-
 gfulu, ve rōyji gāirozanjf prvobolnij Anjēt gāillwēiti
 nūjfulu. Janj fo kuler no Gōvedn Anjpuđkijm
 Um 27. . Sbris Rokn 1987.

Martin Anin Varnostliben Fojm

Von Horrichs. Gubofam fo Von Lofar

im Lindenfaim. *Waria*

(Na to nāleduji ŕřednē storzenē tēto listiny, jakož i
 storzenē přjmu 50ti zl.)

Roku 190 přistavěny nové stodoly. R. 1913 byl
 odveden ym majitel, Alois Jandl k nānōimobu.
 Po vjvotě v Pulji sūčastnē se s lood, Saigetvān
 sūenijel est do Afriky a Palestiny. Za vālky byl
 v Boce Kōvskē. Za vālky, r 1917 byl odveden druhij
 syn, Josef, který pōbyl s 8. plukem na sūenijel
 mōstech : v Rumunsku, na ruskē frontē a poslēre
 na italskēn bojisti, kde byl kōs raněn.

Zminky majitelē kaslouřij, že majitel tēto usedlosti
 Alois Jandl zachārnil při pōčāru sōnōedvčho čis. 15.
 yjmērnici Jagaal. Jandlōm, kaccij se ym dostalo
 daru 50 kor. a mōstodvčitelostij v Bōrnē.

Roku 1927 přestal Alois Janek hospodářství svým Josefov.

139

V roce 1929 vydarěna nová stodola a chlévy.

Číslo domu 18.

Jest to podsedek p. Josefa Novotného. Za vedlejší stavení má chaloupku. Stavení jest ze dřeva, chaloupka z kamene, krytba papírová (jen venkovní strana chaloupky je kryta jen šindelem.) Při domě jest 52 mír pozemků (hospodář má 47 mír, podruh 5 mír.) a veškeré daně 25 zl. Okr. Iměna tratí (rolí): za humny, — u javora, — u žlábka, — na kopci, — na dolině, — u xadu, — na lávích, — pod bořinou; (luk): žlábky, — u lesa; (zahrad): humna; (pastvisk): skalky. Všech lidí je 12, a to: mužských 6, ženských 6, katolíků 11, evangelík 1, rodiny 2. Hospodář je zároveň kupcem a má trafiku. Dále je tu 1 podruh s rodinou; řemesla: 1 krejčí a 1 tkadlec.

Stavení č. 18 bylo od nepaměti dřevěnné, až do r. 1864 grunt, nyní podsedek. Chaloupka kamenná je asi 50 let stará. Od nepaměti až do r. 1846. bydlel tu rod Smrčků (asi 150 let), pak 18 let Skalský do r. 1864. Do r. 1875. byl majitelem domu Dvořák (11 let), nyní Novotný. Do nedávna říkávalo se tam „u Smrčků“, nyní „u krejčích“. Roboty bývala jednokorňská 3 dny v týdnu a odvádělo se 2½ slepice, 30 vajec a 3 míry lesního ovsu.

Číslo domu 19.

Jest to grunt p. Josefa Jakuby, vystavený z kamene a bez vedlejších stavení, krytba je šindelová. Pozemků je 110[?] mír a daní 26 zl. 79 kr. Iména tratí (roll): za humnami, - u javora, - hrb, - za loučkama, - ve špici, - pod kopcem, - na kopci, - za kopcem, - na dolině, - u bořinky, - za bořinou, - dolní korejtka, - horní korejtka, - za loukou, - láze, - klínek, (luk): zadní palouk, - loučky, - horní louka, - dolní louka; (les): bořina; (zahrad): zahrádka, - dolní zahrada, - horní zahrada. Lidí je v domě 8, katolíků, mužských 4, ženských 4, rodina 1. Řemesla: 1 tkadlec. Hospodyně má u domu slušnou zahrádku květinovou i zeleninovou.

Č. 19. jest grunt od nezapaměti dřevěnný až do r. 1840, pak zděný. Předně tam býval rod Klevetů asi do r. 1740 (kolem 60ti let), pak rod Jakubi až do dnešních dob (asi 151 let). Robotě měli pět 3 dny v týdnu jednou osobou a odváděli 4 slepice, 30 vajec a 3 míry lesního ovsu. Ze starých památek se tu nezachovalo nic. - Ndyse se oběsila z gruntu hospodyně a byla pochována na zadní části pozemku (na lázích), hrob ten pak zasypán byl kamením. Otec nynějšího hospodáře vyvážel mnoho skalek z polí a přišel při tom na tento hrob. Nalezla se tam jen hromádka kostí a lebka. Kam se ty kosti poděly, neví se.

^{v. v.} Nynější majitel Jan Hludner nasazen za války v Rakousku od prosince 1944 do února 1945; kopal rakvy.

Josef Šimek číslo 20.

Jediný syn Josef Šimek byl odve-
 -zen na jaře roku 1914. na rokem
 r. 1893. na války musel rukovat
 hned 25 srpna; a sice do Stokravi-
 ku dragounum; kdež pročetl
 vojenský věvnik, na to hned
 na jaře r. 1915. v máji musel jiti
 na frontu Ruskou, kdež pobí-
 do vypuknutí války Rumunské,
 teh hned do ní jel, po Rumunské
 ofensivě se dostal hned na
 nešťastnou frontu Italskou,
 kde také roku 1918 teh padl
 dne 10 června; pochován jest
 v Itálii na hřbitově Sant. Petra.
 Otec Josef Šimek 45 roku star
 byl u asenty a co starý vojin
 zase odveden a ročátkem
 roku 1916 musel rukovat a sice
 do Jihlavi kdež nějaký čas pobí-
 pak se dostal do Vídně; posledně
 do vojenského mundurs depa do
 Bura odkud se dostal brzy
 r. 1917 v srpnu na dovolenou domů
 na svoje hospodářství; dlouho jej
 již ani doma netěšilo, neboť
 brzy na to padl jeho jediný
 nadějný synek.
 na republiku odvezl ano 10 kusů dobytka
 dále ráděj pomlčet --- !!!
 v Byli a Lumbourž

Číslo domu 20.

157

Jest to podsedeck Anny Šimkové, bez vedlejších stavení.
 Stavení je zděné a má krytbu šindelovou. Pozemků je 60 mír
 a daní 24 zl. 58 kr. Z tráti dovedl jsem se jen tyto: kopeck, -
 loučky, - moučná louka. Lidí je v domě 7, evangeliků, z
 nichž mužských 2, ženských 5, rodiny 2. Z těch jest 1
 výměřice, 1 podrůhyně s hochem, 1 slučka a 1 tkadlec.
 Stavení č. 20. bylo od nejstarších čas dřevěnné až do roku
 1846. a vždy podsedeck. Nejdříve byl tu rod Machárků asi
 do r. 1789. (kolem 100 let), pak rod Marečků a Kalvů do r.
 1834. (45 let), nyní rod Šimků. Dříve se tam říkávalo
 „u Machárků“. Roboty měli pěší 2 dny týdně 1 osobou
 a odváděli 12 slepic, 40 vajec a 7 mír lesního ova.

Jest to grunt p. Jana Šimka, majitele gruntu č. 1. Vedlejší stavení jest paxderna, jež i se stavením hlavním jest z kamene. Dům je kryt papírem, paxderna šindelem. Pozemků jest tu 106 mir a daní 44 zl. 79 kr. Iměna tratí (rolí): u xadního lesa, - u bartolomek, - u kotáček, - za humnama; (luk): na xadní louce, - na žlebě, - na humnech, - kovářka; (les): u rybnička. Lidí je tu 22, z nichž je mužských 13, ženských 9, katolíci 16, evangelíci 6, rodin 5. Z těch je tu: 1 podruh sám, 4 podruzi s rodinami a 1 podruhyně s rodinou (almužnice se třemi dětkami). Řemesla: 2 tkalei a 1 tesar.

Č. 21. jest z nejstarších gruntů. Dům i paxderna byly ze dřeva do r. 1862. Od nejstarších dob byl tu rod Šilků asi do r. 1800 (tedy přes 120 let), pak rod Šimků (jež 91 let). Říká se tam doposud „u Martinků“ (dle Martina Šilka). Práca byla jednokoňská 3 dny v týdni a odvádělo se 10 slepic, 20 vajec a 3 miry lesního ova.

Jest to grunt p. Jana Dvořáka, nynějšího starosty.

Ke gruntu patří paxderna dřevěná. Stavení je kamenné a má i s paxdernou krytku šindelovou, toliko část ohlívě při stavení hlavním jest kryta papírem. Pozemkům sem patří 210 mír a daní 71 zl. 61 kr. Jména tratí (rolí): na klínku, - na štrápfku, - na kopci, u jedle, - na hospodě, - na stráni, - v lázích, - na nohavici, - v barákách, - na kantorově; (luk): v loučkách, - louka dolní, - jablonová, - třesňová, - moučná, - lázová, - lazový palouk, - zanešený pal., - kamenický p., - dlouhý p., - rokytový p. - fousový p.; (lesů): bořina, - baráky, - prostřední houšť, - zadní smrčina. Lidi je v domě 16 a to: mužských 9, ženských 7, katolíků 7, evangelíků 9, rodiny 2. Z těch jest 1 podnik s rodinou, 1 pacholek, 1 pastvec a 2 děvečky. Řemesla: 1 tkadlec. Vedlejší zaměstnání: pořádník.

Majitel statku jest v každém ohledu racionelní hospodář. Kromě vlastního oboru sluší zde podotknouti jeho velikou zálibu v pěstování, šlechtění i rozšiřování všeho stromoví; - má jednu školku ovocnou a jednu lesní. Kromě toho počíná ve svých a v obecním rybníce pěstovati rybnářství (kapry a pstruhy), jakož i hlubiny pro chov raků si pořídil. Hospodyně pak má u domu malou zeleninovou zahrádku.

Stavení č. 22. bylo vždy dřevěné až do r. 1826. Paxderna je vždy dřevěná. Na tomto gruntu pamatuje se provždy jediný rod Dvořáků, tedy již více než 200 let. Roboty bylo tu párem koní tři dny týdně a od sv. Jana do sv. Václava pěší roboty 1 osobou týdně 1 den. Odvádělo se 10

šlepic, 14 vajec a 6 mír lesního ovsa. Ze starých ¹⁶⁹práma-
tek sluší zde poznamenati: „Robutný Patent pro Muvry-
Krobflori Moravské, vynález patentovaný Vm Májem
Jiří, Rokní 1775“. Uváděti zde tento patent pro jeho ve-
likost ovšem nelze, avšak nejhlavnější vyřátek z toho-
to patentu nalezneme trpělivý čtenář ve II. dílu této kni-
hy. Konečně sluší tu ještě dodati, že na „fousových pa-
louku“ jsou vedle sebe dva hroby, v nichž jsou odpočívají
dva Švédové (pravdě podobnějším by bylo, že jsou tam
dva Francouzi, — tak daleko by lidská paměť sahala).
Možno, že se časem ukáže, co na tom pravdy.

Hospodář Jan Dvořák zemřel r. 1902.
Zůstala po něm vdova a 11 nezaspátených
dětí: 6 chlapců a 5 děvčat. Pole bylo pronajato
na 12 roků ač na 20 měřic a 10 měřic louky.
Inventář byl ve veřejné dražbě prodán, počet
hověcího dobytka snížeu na 7 kusů, koně
rovněž prodáni.

Světové války se zúčastnilo 5 synů
Dvořákových a všichni se natili domů. Syn
Bohumil byl zajat v Rusku, kde pobyl 7 let.
Rudolf a Stanislav byli raněni, Josef sloužil
u námornictva.

Je to chalupa p. Karla Ondry, kamenná a šindelem kry-
 tá, Náleží k ní $4\frac{1}{2}$ míry pozemků a 6 xl. 94 kr. daně.
 Imena tratí (rolí): na Janově, - pod peklím, - na Pimko-
 vě; (luky): na obecní, - u lesa. Lidi je v domě 6: mužských
 4, ženských 2, rodina 1, všichni katolíci. Řemesla: 1 kovář.
 Dům č. 23. stojí teprve od r. 1830. a byl vždy kamenný. Nej-
 prve bydlel tam Matěj Šilek do r. 1850., pak Jurček do r.
 1856, potom Gust do r. 1887., nyní Ondra. Stavění bylo
 dřívě domek (bez pole). Nejprve říkávalo se tam „u Matějů“,
 do nedávna pak „u pohrabáčů“, nyní „u kovářů“.
 Roboty bylo 13 dní v roce 1 osobou.

Jest to grunt p. Pavla Vávry, s výměnní chaloupkou i s paxdernou. Dům a chalouška jsou dřevěnné, paxderna kamenná; vše je kryto šindelem. Pozemku jest 156 mír a daní 3 $\frac{1}{2}$ zl. 53 kr. Iměna tratí (rolí): na přede, - na kopci, - u kotáček, - u moučnej louky, - u xmolky, - u korejtky, - u líška; (luky): louka dolní, - xadní l., - moučnà l., - na paxsece, - u líška. Lidí je v domě 18, z nichž mužských 8, ženských 10, katolíků 15, evangelíků 3, rodiny 3. Z těch jest 1 výměnice, 3 podruzi (2 s rodinami) a 1 služka. Řemesla: 1 tesař, 1 tkadlec a 1 obuvník.

Grunt č. 24. byl vždy dřevěnný i s chaloupkou a paxdernou, toliko paxderna od r. 1871. je kamenná. Jest to grunt starý, na němž pamatuje se jediný rod Vávri, již xajisté přes 200 let. Roboty měli párem koni 3 dny v týdni a od sv. Jana do sv. Václava 1 den pěší 1 osobou, k čemuž odváděli 10 slepic, 14 vajec a 6 mír lesního ovsa.

Číslo domu 25.

Čest to chalupa p. Antonína Jelínka. Je dřevěná a pokrytá šindelem. Pozemků k ní náleží 12 m², daně 14 zl. 44 kr. Jména tratí (rolí): na Pavlově, - v kopajkách; (luk); v kopajkách, - hrtán. V domě jsou lidé 4, z nichž mužských 2, ženské 2, rodina 1. Hospodář je též kupcem a má nálev kořalky v uzavřených nádobách. V domě je též 1 pastvec. Hospodyně má u domu pěkně zařízenou zahrádku zeleninovou.

Stavení č. 25. je vždy dřevěné a pochází z r. 1809. Toto stavení bylo školou až do r. 1880. Pak bydlít tam žid Haas do r. 1882., nyní Jelínek. Dřív to byl domek, nyní chalupa. Cel Jelínka koupil Saveni Ignác Ják. Měl hospodu, která byla v provozu i ra jeho nástupce Emila Běčka, a to do roku

Je to domek Josefa Krčila, dřevěný s krytbou šindelovou. Pozemků tu není žádných, daně 1 zl. 50 kr. Lidí je v domě 7, z nichž mužských 3, ženské 4, katolíků 6, evangelíků 1, rodina 1. Majitel domu je tesař a pohrabáč. Stavění č. 26 je vždy dřevěné, nejméně 100 let staré. Předně tam bydlel rod Tandlů do r. 1838. (přes 50 let), pak rod Šilků do r. 1888, teď Krčil. Stavění bylo dříve domek, za Šilků chalupa, teď opět domek. Roboty bylo 13 dní ročně 1 osobou. Dříve se tam říkávalo: „u kalců“ nebo „na kalcově.“

Jest to chalupa Františka Křčila, dřevěná a sindelem krytá. Náleží k ní 6 mír pozemků a 3 zl. 77 kr. daň. Iména tratí (rolí): pod kosačkama, - na Smrčkově; (luk): dlouhá louka. Lidi je v domě 5, evangeliků, a to: 1 mužský a 4 ženské; rodina 1. Majitel domu má prodej známek a potřeb listovních a na domě schránku na psaní. Stavění č. 27. jest staré asi 100 let, vždy dřevěné. Dříve to byl domek, nyní chalupa. Nejprve tam byl rod Tesaří 15 let, pak rod Křčilů (tedy již asi 85 let). Dříve se tam říkávalo „u Tesaří“ a ještě do nedávna „na poště“. Roboty bylo 13 dní ročně lozobou.

Roku 1935 postaral Josef Křčil novou stodolu. Zeměl náhle cestou do Bystrého byranu morkovou mrtvicí - 56 roků.

Syn Josef přivrátil 1/2 srpce 1953.

V roce 1957 stavěl přívodní sklep a komůrky a postavena nová sčítání a chodba.

Za války 1944 nasazen ke kaměstnám v Prostějově do Bělé pod Berdčásem k firmě Fahrzeugwerke Weiswasser. Odtud poslán na přeškolení do NSU Werke v Neckarsulmu, kde pracoval 4 měsíce. Přijel řadu náletů.

Bíká se zde stále u Křčilů „a poště“, ač zde již dávno není ani schránka na dopisy ani prodej poštovních známek.

Číslo domu 28.

200

Jest chalupa p. Josefa Marečka, dřevěná, z části šindelem, z části papírem krytá. Náleží k ní 15 mír pozemků a 6 zl. 23 kr. daně. Iměna tratí (rolí): na Smrčkově, - na Šilkově, - u borů; (luk): na trubačce, - na horní víbci; (lesí): borů. Lidí je v domě 6, katolíků, z nichž je mužských 4, ženských 2, rodina 1. Z těch je 1 výměník a 1 služka. Hospodář v zimě tkalčí.

Stavení č. 28 jest asi 90leté, vždy dřevěné, dřív domek, teď chalupa. Rod Vávru byl tam asi 30 let, rod Marečků 61 let. Dříve se tam říkalo „u Vávru“. Roboty byla 13 dní ročně 1 osobou.

Roku 1923 koupil od Josefa Marečka, který šel na č. 90, chalupu Františka Marečka a opravil ji. Před válkou přestavba stáje.

204 číslo domu 29.

Jest to chalupa p. Františka Nýkodyma, vystavěný z kamene a krytý šindelem. Pozemků sem náleží 28 mir a daň 9 zl. 88 kr. Jména trati (rolí): na Pavlově, - na Smrčkově; fluky: trubáčka, - křovačka. Lidi je v domě 6, katolíků, z nichž je mužských 4, ženských 2, rodina 1. Pěmeola: 1 krejčí.

Stavení č. 29 bylo do r. 1826 dřevěnné, pak zděné; dřív domek, teď chalupa. Předně býval tam rod Metelů (kolem 80ti let) v letech asi 1780-1804, nyní rod Nýkodymů. Říkává se tam, u dolních Hočích. Roboty bylo 13 dní v roce 1 osobou.

Úprava domu 1923.

R. 1964 výměna oken, nová fasáda.

vln. Woznowski woffny kraj Wnocy Lpinoš in vobřkrujij.
 Pak následují dvě písně o pánu Težiši a na konec:
 Lpoby němání w Zlucěnyj taktu napravn.

Číslo domu 31.

213

Jest to domek Jana Šipa, dřevěný a šindelem krytý.
Poremků nemají, daní toliko 1 zl. 50 kr. Lidé jsou v domě
jen dva, manželé katolíci. Řemeslo: 1 tkadlec.

Stavení č. 31. jest vždy dřevěné, přes 100 let staré. Předně tu
bydlel Šilek do r. asi 1810., pak rod Novotných do r. 1876
(asi 66 let), nyní Šip. Říkávalo se tam, u dolních krej-
čích". Roboty měli 1 osobou 26 dní ročně. Ze starých věcí
zachovaly se tam sádky a košile 105 let staré.

Roku 1902 koupil domek František Dvořák
od brny Šipové, která tam poutávala až do své
smrti r. 1907 bytem. R. 1907 přikoupil 5 měr
pole od Šatku Němcova a r. 1909 4 1/2 mírny od Mareš-
kova č. 9. Nynější majitel František Dvořák
byl odveden r. 1912 a pobyl na vojně 7 let.
R. 1914 upadl do ruského zajetí, odkud se dostal
do Itálie a posléz do Francie, kde vstoupil do čsl.
legií. Jeho bratr Josef byl rase ruským legionářem.

číslo domu 32.

Jest to domek Ignáce Šilka, dřevěný a šindelem krytý. Pozemků tu žádných není, daní 1 zl. 50 kr. Lidi je v domě 5, z nichž mužských 2, ženské 3, rodiny 2, všichni katolíci. Z těch je tu 1 výměnice a dle řemesla 1 kolář. Stavění č. 32 jest nejméně 100 let staré, vždy dřevěné. Prvně tu býval rod Zahradeckých do r. 1815. (asi 30 let), pak rod Smrčků do r. 1857, na to rod Ondrů do r. 1888, nyní Šilek. Dříve se tu říkávalo „u dolních Zahradeckých“, pak „u Smrčků“, teď „u kolářů“. Robotovali ročně 1 osobou 26 dní.

Číslo domu 33.

221

Jest to domek Josefa Vávry, dřevěný a šindelem krytý. Pozemků tu není, daně 1 zl. 50 kr. Lidé jsou v domě 3, katolíci, mužský 1, ženské 2. Majitel domu provozuje tkalcovství.

Stavení č. 33. jest staré 94 let, vždy dřevěné. Prone tam bydlel rod Škrípských asi do r. 1835. (tedy 38 let), pak rod Vávri. Říká se tam „u Škrípských“. Roboty měli 13 dní za rok 1 osobou.

Číslo domu 34.

225

Jest to chalupa p. Františka Cibulky, dřevěná a šindelem krytá. Náleží k ní 20 mír pozemků a 10 zl. 3 kr. daní. Jména tratí (rolí): na Pavlově, - na Tomáškově, - ve špici; (luk): široká louka. V domě jsou 4 lidé, katolíci, z nichž je mužských 2, ženských 2, rodina 1. Dále je tu 1 služka. Řemesla: 2 krejčí; zaměstnání vedlejší: kostelnictví.

Havení č. 34 je asi 100 let staré, vždy dřevěné. Dříve to byl domek, teď chalupa. První tam býval rod Smrčků (nejvíš 30 let), pak rod Cibulky (nyní už přes 70 let). Za dřívějších let se tam říkávalo „u Žundrů“ - nyní to již přestalo. Roboty tam bylo 20 dní ročně 1 osobou.

Ved roku 1909 zde bydlel Vincenc Zelenský. Po světové válce - asi od r. 1919 Antonín Jilek, který měl trafik, jeho žena Amalie obchod.

Syn, Karel, byl po válce nasazen na rakopeck.

Číslo domu 35.

229

Jest to domek Vincence Luchánka, ze dřeva a pod šindelem. Pole tu není, daně 1 xl. 50 kr. Lidí je v domě 7, mužských 4, ženských 3, katolíků 6, evangelíků 1, rodiny 2. Z těch jest 1 podruhyň s dítětem a dle řemesla 2 tkalci. Toto stavení jest nejvýš 100 let staré, vždy dřevěné. Předně bydlel tam rod Marečků do r. 1830. (asi 40 let), pak rod Haklů do r. 1879. (39 let), na to kratičkou dobu Šimek a po něm Luchánek. Dříve se tam říkávalo „u Haklů“. Robotu měli pěší 1 osobou ročně 13 dní.

Číslo domu 30.

233

Jest to domek Josefa Gusta, dřevěný se střechou šindelovou. Pole není, daně 1 zl. 50 kr. Lidi je v domě 5, katolíků, a to: mužů 2, ženských 3, rodiny 2. Řemeslo: 1 kádlec, zaměstnání vedlejší: pronocování.

Domek č. 35 jest vždy dřevěný, 88 let starý. Přebývá tam stále rod Gustů. Říká se tam „u Kopeckých“. Roboty měly 13 dní ročně 1 osobou.

R. 1905 koupil domek od Josefa Justa Jan Brůna, který dokončil v roce 1925 přístavbu obytných místností.

Brůna smrtí v r. 1941 přešel hospodářství syn Jindřich. V roce 1948 příděl novou vrbu; v roce 1959 staurány oklady a postavena sed' dále od silnice.

V domě je několik starých listin, mezi nimi smlouva z roku 1856.

Číslo domu 37.

Jest to chalupa p. Františka Vávry, dřevěná, z části papírem, z části šindelem krytá. Pozemků je 6^{polej} mir, daní 3xl. 74kr. Iměna tratí (rolí): na Pavlově, — na Vávrově, — na Jakubově. Lidí je v domě 7, katolíků, z nichž mužských 2, ženských 5, rodina 1. V domě je 1 výměnice a dle řemesla 1 tkadlec.

Stavení č. 37 jest asi 100 let staré, vždy dřevěné, dříve domek. Nejprve tam bydlel Fiála asi 20 let, — do r. 1812., pak rod Marečků do r. 1872. (60 let), nyní Vávra. Říkávalo se tam „u Kácků Marečků“, teď „u horních Vávru“.
Roboty měli 1 osobou 13 dní ročně.

Číslo domu 38.

241

Jest to chalupa Františky Sandlové, dřevěná a
šindelem krytá. Pozemků semiváleží 15 mír, dní 3 xl.
39 kr. Měna tratí (rolí): na Šimkově; (luk): u zadního
lesa. Lidé jsou v domě 3, a to: mužský 1, ženské 2, kato-
líci. Řemeslo: 1 obuvník.

Stavení č. 38 jest vždy dřevěné a 95 let staré. Dříve to
byl domek, teď chalupa. Nejdříve tam bydlel rod Kle-
vetů (kolem 53 let) do r. 1849., pak Tomášek do r. 1856.,
potom Trusla do r. 1859., na tom byl pak jen kratičce Šu-
brt a konečně rod Sandlů. Dříve se tam říkávalo „u
zmolskejch“, teď „u hajných“. Roboty měli 13 dní 1
osobou ročně.

Číslo domu 39.

245

Jest to chalupa Františka Justa, zděná a šindelem kry-
tá. Pozemků k ní náleží 25 mir a daně 6 zl. 97 kr.
Jména tratí (rolí): klínek, - u třešní; (luk), na trubacce,
- palouk; (lesí): borčky. Lidé jsou v domě 4, katolíci,
z těch je mužských 2, ženských 2, rodina 1. Řemeslo: 1 kradlec.
Stavení č. 39 bylo vždy kamenné a jest staré 57 let. Dřív-
ve to byl domek. Přebývá tam od počátku rod Justů.
Říká se tam „u horních krejčích“. Roboty měli 13 dní
ročně 1 osobou.

R. 1902 postavena nová stodola. R. 1909 byly
přikoupeny od č. 4. části lesa a louka ve výměře
4.06 ha za cenu 790 kor. Hospodář Faust. Jmot
byl povolán na světové války r. 1916, ac již 45
roků sláží v vojsku. Po vjeviku sláží ryčetní
část své služby v Leobensdorfu v Dol. Rakousku
jako pomocný dělník při stavbě ocelárny. Také
syn hospodáře Alois byl v osmnácti letech¹⁹¹⁷ odveden
a po vjeviku u 6. pluku dragonnického sláží i bytek
války v Ukrajině.

Číslo domu 40.

249

Je to chalupa p. Antonína Jílka, kamenná a šindelem krytá. Pozemků k ní náleží 30 mír a daní 11 zl. 86 kr. Jména tratí (rolí): u kříže, - ve špici, - pod starou silnicí, - u skály, - na kopci; (zahrad): horní zahrada, - dolní zahrada. Lidí je v domě 7, katolíků, mužíšských 3, ženšských 4, rodina 1. Remesla: 2 krejčí. Těž 1 děvečka.

Havení č. 40 jest vždy kamenné, 55 let staré. Dříve to byl domek. Prvně tam bydlel Fiala od r. 1836. - 1838., pak Mareček do r. 1875., nyní Jílek. Říkávalo se tam „u Vinek Marečků“. Roboty měli ročně 1orobou 13 dní.

Dne 30. června r. 1912 potkalo majitele této usedlosti Antonína Jílka hořné neštěstí.

Spadl na lonce s frýz senu na hlavu, při čemž byla mu pravicová ruka a nos, tak že celé tělo kromě hlavy a kříže zůstalo bez vlády a citu. Na lonce prodloužil mu krev sráčkami umírajícími, potom tepave byl odnesen na nosítkách na rychlo zhotovených domů, kde trčelho dne zemřel. Hospodářství po něm přešla vdova Antonie, která je vedla přes celou válku sama, neboť všichni chlapci její synové byli na vojně, nejmladší František byl odveden bedmníčtily. Všichni se zase po válce vrátili, žádný nebyl rajat ani raněn.

Roku 1922 prodala sedmdesátiletá vdova hospodářství synu Františkov, který se 20. února oženil a 27. listopadu 1922 náhle zemřel. Vdova po něm Marie Jílková prodala 20. června 1923 hospodářství svému svagru Jos. Marečkovi, který hospodařil na čís. 28. Roku 1927 přistavěl novou stodolu a chlév, r. 1928 zavázal vodovod.

Číslo domu 41.

253

Jest to grunt p. Josefa Šubrtů, jenž má paxderna jako vedlejší stavení. Stavení i paxderna jsou z kamene a kryté šindelem. Pozemkům sem náleží $\frac{7}{4}$ mír a daní 33 zl., 33 kr. Iména tratí (rolí): u hrtána, - u palouka, - u střesínky; (luk): zadní louka, - hrtán, - palouk; (les): kutina. Lidí je v domě 10, katolíků, z nichž je mužských 10, ženských 6, rodiny 3. Z těch jsou tu 2 podruzi s rodinami, 1 děvečka a 1 pastvec. Řemesla: 1 tkadlec a 1 obuvník.

Dům č. 41 jest star 27 let, paxderna 11 let. Majitel jest tam teprve jediný.

R. 1901 předal dosavadní hospodář statek synu Josefu Šubrtovi a šel na výměnku do r. 1904.

R. 1905 byla u stavení vykopána studna 9 m hluboká, r. 1909 přestavěl hospodář světnice.

Trčbové ráleký sčásknil se hospodář. Odveden byl v Běru, kam se jako I. radní musel dostavit k odvodu se starosty a jinými obec. funkcionáři. Nejdříve sloužil u stáží sčáskny, potom byl poslán na ruskou frontu ku pracovnímu oddělu. Tam pobyl do 1. listopadu 1918, kdy se tam doručili o převratu. Vyšli se přesky na cestu domů, dosti však pouze do Chotumu, kde sestavila českos. družina, která tam konala voj. službu. V polovici provincie teprve poskytl magistrát 2 želez. vagony k přepravě čes. vojáků, kteří měli odjíždět po částech, jak byly voj. k dispozici. Když odjížděly první voj., konal právě hospodář J. Šubrt na nádraží stáží službu a poslehl a mluvil s nimi vjít, musel však až z Čes. Trčbové jít přesky domů.

Číslo domu 42.

259

Jest to obecní majetek - škola. Vystavena je z kamene opukového a z cihel. Ku škole přiléhá od západní strany zděné skladiště pro strážáckou a hasičskou nářadí. Školní budova i skladiště mají krytku papírovou. K domu náleží dosti velká zahrada, mající skoro $\frac{1}{2}$ míry. Lidé jsou v domě tři, katolíci (učitel s manželkou a služka). Zaměstnání vedlejší: varhanictví. V zahradě učitelově pěstuje se všeho druhu zelenina, pak něco květin jarních i letních. Ode dvou let zařídil si učitel též stromovou školku. Nyní jsou tam jabloně, hrůsně a třešně v počtu 150ti.

Školní dům jest teprve 11let starý, sípna u školy 3 leta. Učitelé od r. 1698. až po naše časy byli tyto: Tomáš Bláček, Jan Horálik, Jakub Šilek, Jan Mohelník, Tomáš Šuren, Karel Kalina, Frant. Žíla, Jan Šynek, Frant. Kovář, Jan Šynek, Jan Bures, Jan Roleček, Václav Drobný a Josef Kovářik.

Ze starých památek jsou tu peníze a listina.

Tato listina jest stará nejméně 110 let. Psal ji 7. učitel zdejší Fr. Žíla a po něm pokračovali Jan Šynek a Fr. Kovář. Žíla psal česky, ostatní dva německy (snad museli!). Listina má 5 listů pilarchových a obsahuje udání od r. 1698. - 1857. Větší díl obsahu této listiny je v VI. dílu této kroniky, jakož i v VIII. Listina jest majetkem školního archivu.

Učitel má sbírku peněz, z nichž mnohé povšimnutí zasluhují. a) Peníze měděné: z r. 1810. 1kr, $\frac{1}{2}$ kr. a $\frac{1}{4}$ kr. - z r. 1812. 3kr. 1kr. $\frac{1}{4}$ kr. - z r. 1807. s nápisem 30kr.

260

a 15 kr. — z r. 1800. 6 kr., 3 kr., 1 kr. a $\frac{1}{2}$ kr. (z doby císaře Frant. I.). — z r. 1790. 1 kr. — z r. 1781. $\frac{1}{2}$ kr. a $\frac{1}{4}$ kr. a pak peníz s nápisem: Ein Groeschl (z doby cis. Josefa II.). — z r. 1780. 1 kr. — z r. 1765. 1 kr. a pak peníz s obrazem matky Boží a podobou Marie Terézie, doarávny, velikosti našeho 4křejearu. — z r. 1763. 1 kr. — z r. 1760. 1 kr. a $\frac{1}{2}$ kr. — z r. 1758. 1 kr. (z doby cis. Mar. Terézie).

b) Peníze stříbrné: z r. 1849. 6 kr. (šesták). — z r. 1841. 1 kr. str. — z r. 1838. peníz s nápisem 3 (z dob. Ferd. V. Dobrotivého). — z r. 1714. s nápisem 3 (z dob Karla VI.). — z r. 1708. s nápisem 3 (z dob Josefa I.). — z r. 1696. s nápisem 3, — z r. 1695. s křížkem. — z r. 1676. s nápisem: Landes Münz. — a z r. 1674. s nápisem VI. (z doby Leopolda I.).

